EUROPEISKA KOMMISSIONEN

EUROPEISKA UNIONENS HÖGA REPRESENTANT FÖR UTRIKES FRÅGOR OCH SÄKERHETSPOLITIK

Bryssel den 17.4.2013
JOIN(2013) 6 final

2013/0107 (NLE)

Gemensamt förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som unionen ska inta i det associeringsråd som inrättats genom Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan och Konungariket Marocko, å andra sidan, när det gäller antagandet av en rekommendation om genomförandet av handlingsplanen EU–Marocko som genomför den framskjutna ställningen (2013-2017)

MOTIVERING

Marocko och EU är associerade genom Europa Medelhavsavtalet som trädde i kraft i mars 2000. På grundval av detta avtal antog båda parterna en handlingsplan för EU och Marocko inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken i juli 2005, med en varaktighet på fem år.

Mot denna bakgrund har förbindelserna mellan EU och Marocko utvecklats och mognat kraftigt. Antagandet av det gemensamma dokumentet/den framskjutna ställningen i oktober 2008 har gett länderna ny stimulans och markerar en betydande förstärkning av de politiska förbindelserna och av förbindelserna med anknytning till säkerhetspolitik, ekonomi och handel, liksom en förstärkning inom olika sektorer och när det gäller kontakten mellan folken[1].

Eftersom den nuvarande handlingsplan inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken gick ut i juli 2010 bör man förhandla om en ny handlingsplan som baseras på målen och ambitionerna i det gemensamma dokumentet/den framskjutna ställningen. Emellertid har parterna i väntan på tecknandet av denna nya plan beslutat sig för att fortsätta att tillämpa handlingsplanen från 2005.

Förbindelserna mellan EU och Marocko upprätthålls sedan början av 2011 inom ramen för en föränderlig politisk situation i regionen.

Det gemensamma meddelandet till Europaparlamentet och rådet, *Ny respons på ett grannskap i förändring*, fastställde en ny strategi baserad på en ökad differentiering. Genom denna strategi kan varje partner utveckla sina respektive förbindelser med EU utifrån sina egna mål, behov och kapaciteter, men detta ska också ske enligt principen om ömsesidigt ansvar och graden av efterlevnad av de universella värdena mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatsprincipen, liksom deras kapacitet att genomföra de prioriteringar som avtalats gemensamt. Den nya handlingsplanen definierar tydligt de prioriterade målsättningarna i det privilegierade partnerskapet mellan EU och Marocko, med full hänsyn tagen till den framskjutna ställningen och de omfattande förbindelserna mellan de båda parterna.

Europeiska utrikestjänsten har i nära samarbete med Europeiska kommissionens avdelningar och EU-medlemsstaterna lett de förberedande förhandlingarna med Marocko som resulterat i ett avtal om utkastet till handlingsplanen, framför allt om listan över de prioriterade åtgärder som ska genomföras i detta sammanhang. **Vid det senaste mötet i associeringsrådet EU**

Den nya handlingsplanen EU–Marocko om genomförande av den framskjuta ställningen (2013–2017) kommer att fungera som en viktig referenspunkt och kommer att styra våra bilaterala förbindelser med Marocko under de kommande åren. Den utgör alltså en färdplan för att uppnå en närmare associering mellan Marocko och EU. Den europeiska grannskapspolitiken fortsätter att fungera som en katalysator, både i form av en unik strategisk ram som framför allt stödjer sig på ett gemensamt partnerskap och ett delat ansvar, liksom på en differentiering efter resultat och ett behovsanpassat stöd.

Europeiska kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (nedan kallad ”den höga representanten”) bifogar ett gemensamt förslag till

[1] Antogs av associeringsrådet EU–Marocko den 13 oktober 2008

rådets beslut om den ståndpunkt som Europeiska unionen ska inta i associeringsrådet EU–Marocko för att anta en rekommendation om genomförandet av handlingsplanen.

Europeiska kommissionen och den höga representanten föreslår därför att rådet antar det gemensamma förslag till beslut som bifogats.

2013/0107 (NLE)

Gemensamt förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som unionen ska inta i det associeringsråd som inrättats genom Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan och Konungariket Marocko, å andra sidan, när det gäller antagandet av en rekommendation om genomförandet av handlingsplanen EU–Marocko som genomför den framskjutna ställningen (2013-2017)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av artikel 2.1 i rådets och kommissionens beslut 2000/204/EG, EKSG av den 24 januari 2000 om ingående av Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan,

med beaktande av Fördraget om Europeiska unionen, särskilt artikel 29 i detta,

med beaktande av kommissionens och unionens höga representants för utrikes frågor och säkerhetspolitik gemensamma förslag, och

av följande skäl:

(1) Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan, undertecknades den 26 februari 1996 och trädde i kraft den 1 mars 2000.

(2) Parterna har för avsikt att godkänna den nya handlingsplanen EU-Marocko inom ramen för den gemensamma grannskapspolitiken som genomför den framskjutna ställningen (2013-2017), vilken speglar det privilegierade partnerskapet mellan de båda parterna och kommer att stödja genomförandet av Europa–Medelhavsavtalet genom att parterna utarbetar och antar konkreta åtgärder för att uppnå sina mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som unionen och dess medlemsstater har intagit i det associeringsråd som inrättats genom Europa-Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan och Konungariket Marocko, å andra sidan, när det gäller genomförandet av handlingsplanen EU–Marocko inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken som genomför den framskjutna ställningen (2013-2017) grundas på förslaget till rekommendation av associeringsrådet som åtföljer detta beslut.

Artikel 2

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

Förslag till

REKOMMENDATION

om genomförandet av handlingsplanen EU–Marocko inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken som genomför den framskjutna ställningen (2013-2017)

Associeringsrådet EU

med beaktande av Europa–Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan, särskilt artikel 80 i detta, och

av följande skäl:

(1) Enligt artikel 80 i Europa–Medelhavsavtalet kan associeringsrådet i syfte att förverkliga avtalets mål avge behövliga rekommendationer.

(2) Enligt artikel 90 i Europa–Medelhavsavtalet ska parterna vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som fordras för att fullgöra sina åtaganden enligt avtalet och se till att de mål som föreskrivs i avtalet uppnås.

(3) Parterna i Europa–Medelhavsavtalet har godkänt texten till handlingsplanen EU-Marocko inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken som genomför den framskjutna ställningen (2013-2017).

(4) Handlingsplanen EU–Marocko inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken kommer att stödja genomförandet av Europa–Medelhavsavtalet genom att parterna utarbetar och enas om konkreta åtgärder som tillhandahåller praktisk vägledning för genomförandet.

(5) Syftet med handlingsplanen är dels att fastställa konkreta åtgärder för fullgörandet av parternas åtaganden enligt Europa–Medelhavsavtalet, dels att tillhandahålla en bredare ram för ytterligare förstärkning av förbindelserna mellan EU och Marocko, vilket kommer att leda till en betydande grad av ekonomisk integration och en fördjupning av det politiska samarbetet i enlighet med de övergripande målen i Europa

(6) HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Enda artikeln

Associeringsrådet rekommenderar parterna att genomföra den bifogade handlingsplanen EU-Marocko inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken som genomför den framskjutna ställningen (2013-2017), i den mån som detta genomförande syftar till uppnåendet av målen i Europa-Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan.

Utfärdad i [...]

På associeringsrådets vägnar

Ordförande

BILAGA

EUROPEISKA GRANNSKAPSPOLITIKEN

UTKAST TILL HANDLINGSPLANEN FÖR MAROCKO OM GENOMFÖRANDET AV DEN FRAMSKJUTNA STÄLLNINGEN (2013–2017)

I. INLEDNING

Den europeiska grannskapspolitiken innehåller ambitiösa mål som grundas på ett ömsesidigt ansvar och en efterlevnad av gemensamma och ömsesidigt erkända värden, t.ex. demokrati, rättsstatsprincipen, god förvaltning och respekten för mänskliga rättigheter. Den baseras även på principerna om marknadsekonomi, fri handel, hållbar utveckling och minskad fattigdom och på genomförandet av politiska, ekonomiska, sociala och institutionella reformer. Inrättandet av ett område med fred och stabilitet, vilket inbegriper krishantering och förebyggande och lösning av konflikter i regionen, ingår också i den gemensamma grannskapspolitiken. Marocko delar dessa värden och principer, vilka har styrt utformningen av såväl landets nationella politik som utrikespolitik.

Europeiska unionens partnerskap med Marocko, vilket inleddes genom 1969 års handelsavtal, tog en ny riktning i och med det associeringsavtal som undertecknades 1996 och tack vare den europeiska grannskapspolitiken. Dessa har möjliggjort en förstärkning av de politiska, ekonomiska och handelsrelaterade förbindelserna liksom en utveckling som baseras på kulturella och mänskliga utbyten. På grundval av detta associeringsavtal har förbindelserna mellan Marocko och EU utvecklats i stadig takt och på ett hållbart sätt mot ett verkligt partnerskap mellan parterna, vilket har gjort Marocko till en privilegierad partner.

Antagandet av ett gemensamt dokument om förstärkning av de bilaterala förbindelserna/den framskjutna ställningen i oktober 2008 markerade inledningen på en ny fas i de bilaterala förbindelserna. Detta dokument förstärker det prioriterade partnerskapet mellan EU och Marocko genom att beskriva de nya ambitionerna inom fördjupningen av de politiska, ekonomiska och mänskliga förbindelserna. Toppmötet mellan EU och Marocko i Granada i mars 2010 bekräftade dessa ambitioner genom att framhålla de särskilda egenskaperna hos partnerskapet EU–Marocko. I nuläget arbetar de båda parterna, på grundval av de långt framskridna förbindelserna, med att förstärka detta exemplariska och ömsesidigt gynnsamma partnerskap ännu mer för att tillsammans bemöta de gemensamma politiska, ekonomiska och sociala utmaningarna.

Framstegen när det gäller god styrning och politiska och socioekonomiska reformer utgör de gemensamma principerna för genomförandet av den framskjutna ställningen. Detta partnerskap kräver att man förstärker åtagandena när det gäller genomförande och fördjupning av de omfattande reformer som Marocko inlett. Dessa återfinns både på det politiska planet, och rör framför allt demokrati, mänskliga rättigheter och respekten för rättsstatsprincipen, och på det ekonomiska och sociala planet, i synnerhet för att uppnå konkreta framsteg på området mänsklig utveckling. Omfattningen på EU:s stöd kommer att anpassas efter Marockos ambitioner och hur reformerna fortskrider, liksom efter landets behov och kapaciteter. EU och Marocko kommer att fortsätta att arbeta i denna riktning, mot bakgrund av Marockos nya

konstitution som antogs den 1 juli 2011 och EU:s nya strategi som utvecklats inom ramen för partnerskap för demokrati och delat välstånd med södra Medelhavsområdet.

EU konstaterar att när det gäller Marocko så består tillnärmningen till EU av ett grundläggande val med avseende på landets utrikespolitik. Målet är att uppnå en optimal närhet till EU för att stärka och stödja den dynamiska moderniseringen av politiken, den ekonomiska öppenheten och den sociala sammanhållningen. Denna möjlighet ses också som det bästa sättet för att främja landets samråd och samordning med EU inom strategiska frågor av gemensamt intresse. De båda parterna anser att fördelarna med en sådan process kommer att förstärkas genom den regionala integrationen i Maghreb, och bekräftar deras vilja att arbeta tillsammans för att integrationen ska utvecklas ytterligare. I enlighet med artikel 8 i EU-fördraget och Marockos strävan efter ett nytt avtal som styr de ömsesidiga förbindelserna har parterna kommit överens om att fortsätta sina diskussioner om vad ett sådant avtal ska innehålla och vilken form det skulle kunna ta.

Handlingsplanen EU–Marocko inom ramen för den europeiska grannskapspolitiken har möjliggjort en mer riktad användning av de instrument som gjorts tillgängliga genom associeringsavtalet och har stött Marockos mål om att på ett mer omfattande sätt integrera landets ekonomiska och sociala strukturer med EU:s.

Den nya handlingsplanen för genomförande av den framskjutna ställningen är ett viktigt steg i den fortsatta förstärkningen av förbindelserna mellan Marocko och EU, och kommer att mobilisera alla hävstångseffekter, mekanismer och instrument inom ramen för den framskjutna ställningen.

Detta instrument främjar utformningen och genomförandet av politik och åtgärder som syftar till att främja konsolideringen av rättsstatsprincipen, demokratin och de mänskliga rättigheterna, den ekonomiska tillväxten, sysselsättningen och den sociala sammanhållningen, fattigdomsminskningen och miljöskyddet, vilket på så sätt bidrar till uppnåendet av det långsiktiga målet om hållbar utveckling. Genomförandet av detta nya instrument kommer att ta hänsyn till den nödvändiga balansen mellan den påskyndade öppningen och moderniseringen av den marockanska ekonomin och kravet på en hållbar socioekonomisk utveckling.

För övrigt strävar de båda parterna efter ekonomisk integration genom förhandlingarna om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal, vilka fördjupar de branschförhandlingar som redan avslutats eller som fortfarande pågår, i synnerhet de som rör liberaliseringen av etableringsrätten och handeln med tjänster, och undersöker möjligheten att ömsesidigt förbättra de handelsmedgivanden på förmånsbasis som antagits inom ramen för avtalet om fri handel med jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter och fiskeriprodukter, med beaktande av de båda parternas aktuella situation.

Detta nya instrument sammanfattar den gamla handlingsplanen och det gemensamma dokumentet om den framskjutna ställningen. Den omfattar avtalade reformer och vilka åtgärder som planerats inom ramen för den handlingsplan som fortfarande inte har genomförts, och de nya inslagen i det gemensamma dokumentet. Dessutom speglar detta nya instrument principerna om differentiering och ansvar, i enlighet med Marockos reformprogram. Det säkerställer att färdplanen för den framskjutna ställningen kan genomföras. Det nya dokumentet förutsätter på samma sätt att den marockanska regeringen inrättar en strategi för tillnärmning av lagstiftningen på grundval av en utvärdering av de

befintliga skillnaderna, ett fastställande av konvergensprioriteringarna och en tidplan för genomförandet. Strategin kommer att stödjas genom EU:s stödprogram.

Föreliggande instrument föreskriver bland annat en gradvis och kontinuerlig tillnärmning mellan Marockos lagstiftning och gemenskapens regelverk för att steg för steg integrera den marockanska ekonomin i EU:s inre marknad samt stimulera handeln, investeringarna och tillväxten. Därför har de båda parterna beslutat sig för att utföra en systematisk analys av skillnaderna mellan den marockanska lagstiftningen och det europeiska regelverket med utgångspunkt i de referenspunkter som behandlas i handlingsplanen. En utvärdering av prioriteringarna och de resurser som krävs för att säkerställa denna konvergens kommer att genomföras för varje bransch i handlingsplanen. Tillnärmningen av lagstiftningen kan ta formen av i) ett totalt, gradvis införlivande, på kort eller lång sikt, av regelverket inom vissa branscher, ii) införlivande av en del av regelverket eller iii) ett införlivande av de större principerna i regelverket eller av god praxis inom ett visst område. Efter handlingsplanens två första år kommer Marockos regering att anta ett nationellt program för lagstiftningskonvergens tillsammans med EU för att fastställa prioriteringarna, omfattningen och takten, något som efterfrågades i 2010 års trontal.

Den nya handlingsplanen kommer att främja planeringen, tillämpningen och uppföljningen av EU:s stöd, med beaktande av de behov som uttryckts och de resultat som erhållits på medellång sikt. Mot denna bakgrund kommer resurser för genomförandet av de avtalade prioriteringarna att göras tillgängliga för Marocko och EU. När det gäller EU så kommer detta stöd framför allt att tillhandahållas genom de nationella vägledande program som avtalats med Marocko, vilka definierar stödprioriteringarna och den preliminära budgetramen. Stödet kommer att beviljas helt i enlighet med relevanta regler och förfaranden för genomförande av EU:s stöd till tredjeländer.

En mängd olika instrument kan komma att användas för genomförandet av EU:s stöd till Marocko, även sådana som härrör från diskussionerna om den nya strategin gentemot grannländerna. Bland dessa instrument räknas utbyten av råd och teknisk expertis, god praxis och sakkunskap, stöd till kapacitetsuppbyggnad och institutionell förstärkning, stöd till branschreformer, stöd till integrationsfrämjande åtgärder och social och ekonomisk sammanhållning och en minskning av utvecklingsskillnaderna mellan regionerna, liksom stöd till det civila samhället.

Lånen från europeiska finansinstitut kommer också att spela en roll i genomförandet av den nya handlingsplanen. I detta avseende bör faciliteten för investering och partnerskap för Europa–Medelhavsområdet (Femip), som finansieras av EU, att utgöra en viktig hävstång för beviljandet av lån till förmån för infrastrukturarbeten, liksom för utvecklingen och partnerskapet med den privata sektorn. Detta kommer bland annat att göra det möjligt att mobilisera alla medel från Europeiska investeringsbanken (EIB) som garanteras inom ramen för Femip.

Parterna har även kommit överens om att tillsammans fundera över den mest optimala användningen av dessa nya instrument för genomförandet av det ekonomiska samarbetet, t.ex. de som introducerats till följd av den nya strategin gentemot grannländerna, och tillgången till lämpliga ekonomiska medel för att stödja Marockos fortsatta reformer och tillnärmning till EU. Målet är att förbättra effektiviteten och riktigheten när det gäller den integrationsnivå som Marocko och EU kommer att kunna uppnå.

Genomförandet av handlingsplanen sträcker sig över en period på fem år (2013–2017). Särskild uppmärksamhet kommer att riktas mot de prioriterade åtgärder som identifierats i den översikt som utgjorde en viktig del i handlingsplanen (jfr. bilaga III). Under genomförandet kan de båda parterna åter anpassa den utifrån nya prioriteringar som fastställs av Marockos regering och/eller EU, utan att de behöver anta en ny handlingsplan.

Reformeringen av en mängd nyckelsektorer kräver att man fastställer exakta mål och tillgängliggör lämpliga medel. Den associeringskommitté och de underkommittéer som inrättats genom associeringsavtalet säkerställer en regelbunden uppföljning av genomförandet av handlingsplanen, i synnerhet när det gäller de framsteg som gjorts och det stöd som tillhandahållits. Framstegsrapporterna kan även utarbetas av parterna själva. Det civila samhället bör kunna bidra på ett aktivt sätt till denna uppföljning.

Denna handlingsplan, som hör ihop med genomförandet av den framskjutna ställningen, är ett viktigt steg i utvecklingen av förbindelserna mellan de båda parterna mot ett privilegierat partnerskap.

Mot denna bakgrund kommer arbetsgruppen för den framskjutna ställningen att fortsätta sina diskussioner för att fastställa nya perspektiv för detta nya partnerskap och avgöra dess innehåll, instrument och syften.

II. HANDLINGSPLAN

A. MOT ETT OMRÅDE MED GEMENSAMMA VÄRDERINGAR

1. POLITISK OCH STRATEGISK DIALOG

1.1 Samarbete på det utrikes- och säkerhetspolitiska området

Förstärka dialogen och samarbetet på det utrikes- och säkerhetspolitiska området för att säkerställa regelbundna samråd om internationella frågor, med beaktande av vardera parts intresse och av förstärkningen av säkerheten och stabiliteten, särskilt i Maghreb.

Utveckla **den bilaterala politiska dialogen** genom framför allt följande:

- Anordnande av toppmöten mellan Marocko och EU på ad hoc-basis.
- Anordnande av möten mellan Marockos utrikesminister och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och Europeiska kommissionens vice ordförande på ad hoc-basis.
- Anordnande av informella möten, på ad hoc-basis, mellan Marockos utrikesminister och dennes europeiska motsvarigheter.
- Deltagande på ad hoc-basis av ministrarna vid Marockos olika departement och av deras europeiska motsvarigheter vid möten på sidan av de regelbundna mötena i EU:s ministerråd.
- Anordnande av *ad hoc-möten* mellan höga tjänstemän i Marocko och medlemmarna i Europeiska unionens råds kommittéer och grupper, i synnerhet kommittén för utrikes- och säkerhetspolitik, Maghreb/Mashrek-gruppen, Afrikagruppen, arbetsgruppen mot terrorism och arbetsgruppen för de mänskliga rättigheterna.
- Stöd till Marocko från fall till fall när det gäller Europeiska unionens råds tillkännagivanden och beslut på området gemensam utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp) på de villkor som EU fastställt.

Ökat samråd i de multilaterala forumen

- Anordnande av möten i New York mellan Marockos utrikesminister och den höga representanten för att säkerställa en ökad samordning av de båda parternas ståndpunkter.
- Antagande av gemensamma initiativ inom ramen för FN:s råd för mänskliga rättigheter och den 3:e kommissionen i generalförsamlingen och andra internationella organisationer, på grundval av de prioriteringar som fastställts av och avtalats mellan de båda parterna, och inrättande av en tidplan över samrådsmöten i Genève och New York omedelbart före mötena vid FN:s avdelningar med ansvar för mänskliga rättigheter.

- Inrättande av informella samrådsmekanismer för att förbättra genomförandet av multilaterala konventioner.

Anordnande av samråds- och samordningsmöten om initiativen inom kampen mot hot mot den internationella, regionala och inomregionala säkerheten.

- Samråd mellan Marocko och EU på temat kampen mot klimatförändringen.

Förstärka samarbetet på området förebyggande av konflikter och krishantering.

- Förstärkning av samarbetet och dialogen inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken.

- Planera inför tecknandet av ett ramavtal om informationssäkerhet.

- Tecknande av ett ramavtal för Marockos deltagande i EU:s krishanteringsinsatser (civila och militära).

- Deltagande, i förekommande fall, i de utbildningsverksamheter på området förebyggande av konflikter och krishantering som anordnas av Europeiska säkerhets- och försvarsakademin.

- Undersökning av samrådsmöjligheter med avseende på hanteringen efter konflikter och återuppbyggnad inom området fredsförstärkande arbete.

- Utveckling av partnerskapet för fred och säkerhet i Afrika, med beaktande av de båda parternas intresse.

- Bidra till FN:s konfliktlösningsinsatser.

Aktivt deltagande i initiativet om regionala CBRN-centrum, vilka är avsedda att förstärka de institutionella kapaciteterna beträffande CBRN-risker, oavsett om de är kriminella, oavsiktliga eller naturliga (sekretariatet vid centrumet för Västafrika/atlantkusten som planeras i Marocko).

Fördjupa samarbetet om icke-spridning av massförstörelsevapen och kontroll av vapenexport och varor med dubbla användningsområden

- Bidra till tillämpningen av det slutgiltiga dokumentet från 2010 års konferens om utvärdering av Fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen.

- Aktivt deltagande i förhandlingarna om fördraget om vapenhandel.

- Anordnande av praktiska seminarier om genomförande av principerna i det globala initiativet för att bekämpa nukleär terrorism.

- Förstärkning av dialogen om icke-spridning av massförstörelsevapen och deras vektorer, vilken kommer att omfatta en granskning av särskilda hot med koppling till dessa vapen mot den regionala säkerheten, i synnerhet genom följande:

– Genomförande av den nationella planen för gällande internationella skyldigheter, i synnerhet resolutionerna 1540/04 och 1977/2011 från FN:s säkerhetsråd.

– Efterlevnad och nationellt genomförande av de relevanta internationella instrumenten inom detta område, på grundval av ett förstärkt samarbete med behöriga internationella organisationer, t.ex. Internationella atomenergiorganet (IAEA).

– Ett fördjupat samarbete med avseende på arbetet för att förhindra och bekämpa olaglig handel med ämnen, utrustning och sakkunskap som kan användas vid framställningen av massförstörelsevapen eller deras vektorer.

– Stöd till spridningen och genomförandet av den internationella uppförandekoden mot spridning av ballistiska missiler och fördraget om totalförbud mot kärnvapenprov.

- Ett inrättande av ett effektivt, nationellt system för exportkontroll av vapen och varor med dubbla användningsområden som gör det möjligt att övervaka exporten och transporten av vapen och varor som kan användas vid framställningen av massförstörelsevapen, i synnerhet genom följande:

  – Antagande av lagstiftning om exportkontroll som i synnerhet omfattar bestämmelseorten för vapnen och varorna med dubbla användningsområden och effektiva och anpassade sanktioner vid bristande efterlevnad.

  – Utveckling av ett partnerskap mellan förvaltningen och de privata aktörerna för att säkerställa att skyldigheterna på området exportkontroll av vapen och varor med dubbla användningsområden sprids och respekteras.

- En förstärkning av dialogen om teman med koppling till exportkontrollen av lätta och småkalibriga vapen liksom kontrollen av omlastningen och transporten, vilket inbegriper ett anordnande av regionala utbildnings- och upplysningsseminarier.

- Ett samarbete med avseende på arbetet för att förhindra och bekämpa olaglig handel med konventionella vapen, även lätta och småkalibriga vapen och kampen mot denna handel.

1.2 Samarbete om civilskydd

- Vidare regionalt samarbete om förebyggande av, förberedelse inför och insatser vid naturkatastrofer och katastrofer som orsakas av människor.

- Inrätta operativa arrangemang mellan de marockanska organisationerna och Europeiska kommissionens organisationer med avseende på samarbetet med informationscentret och uppföljningen av unionens civilskyddsmekanism i väntan på att denna mekanism ska aktiveras.

- Underlätta förstärkningen och diversifieringen av samarbetet inom området civilskydd, även förebyggande av, förberedelse inför och hantering av naturkatastrofer och tekniska risker, skapande av ett varningssystem för naturkatastrofer och lämpliga åtgärder för utbildning och specialisering.

1.3 Regionalt samarbete

Stödja genomförandet av initiativ och projekt som rör regional integration

- Ett aktivt åtagande om ett optimalt genomförande av unionen för Medelhavsområdet, i syfte att göra denna till en global och solidarisk ram för partnerskapet.

- Åtaganden om förstärkning av de subregionala samråds- och samarbetsmekanismerna 5+5 och i det format som fastställts av Arabiska Maghrebunionen och EU, genom framför allt utveckling av förslag med variabel geometri inom områden av gemensamt intresse.

- Främja den inomregionala integrationen, i synnerhet inom Arabiska Maghrebunionen, bland annat när det gäller ekonomi och handel.

- Främjande av ett effektivt genomförande av Agadiravtalet för att stärka den ekonomiska integrationen mellan de arabiska kustländerna och Medelhavsländerna.

- Intensifiering av det bilaterala samrådet om partnerskapet Afrika–EU.

2. DEMOKRATI, RÄTTSSTAT OCH STYRNING

Åtgärderna i detta kapitel avser respekten för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna liksom principerna om styrning, detta särskilt inom ramen för genomförandet av Marockos konstitution som antogs den 1 juli 2011

2.1 Demokrati, rättsstat och styrning

Bygga upp institutioner som värnar om demokrati och rättsstatsprincipen och principen om maktuppdelning och maktbalans

- Konsolidering av parlamentets och regeringens roll

- Konsolidering av de politiska partiernas roller inom ramen för en pluralistisk demokrati och en förstärkning av utbytena mellan de politiska partierna och de parlamentariska grupperna.

- En förstärkning av bidraget från och den viktiga roll som spelas av den parlamentariska oppositionen i parlamentets arbete och ett säkerställande av att deras rättigheter respekteras

- En förbättring av det civila samhällets roll, i synnerhet genom ökade samråd med aktörer från det civila samhället och berörda parter vid utarbetandet av lagförslag. För detta ändamål ska man inrätta samrådsinstanser i syfte att främja deras medverkan i utarbetandet, genomförandet och utvärderingen av offentlig politik.

En förstärkning av medborgarnas deltagande i förvaltningen av samhällslivet, framför allt genom säkerställandet av deras rätt att göra framställningar och komma med lagförslag.

- En förstärkning av åtgärder som syftar till att öka inskrivningen på röstlängderna och deltagandet i folkomröstningarna.

- Konsolidering av administrativa åtgärder och instanser med ansvar för att övervaka förstärkningen av den demokratiska processen och rättsstaten, i synnerhet genom inrättandet av författningsdomstolen.

- Fortsatt anordnande av demokratiska val i enlighet med internationella normer.

Fortsatt genomförande av lagen om oberoende och neutral valbevakning, inklusive genom deltagande av det berörda civila samhället.

- Ytterligare genomförande av lagstiftningsåtgärder som syftar till att främja en jämlik tillgång för kvinnor och män till politiska uppdrag och ämbeten och insatser för att öka kvinnornas deltagande i det politiska livet.

- Främjande av Marockos genomförande av åtgärder som gör det möjligt för marockaner som bor utomlands att rösta och delta i val.

- Ytterligare förstärkning av insatskapaciteterna och oberoendet hos det nationella centret för mänskliga rättigheter och ombudsmannens ämbete.

Modernisering av den offentliga förvaltningen

- Säkerställande av att tillgången till offentliga tjänster baseras på jämlikhet, rättvis territoriell täckning och tjänstekontinuitet, och av att de offentliga tjänsterna följer normerna om kvalitet, insyn, redovisning och ansvar. Antagande och genomförande, i detta sammanhang, av en stadga för offentliga tjänster som fastställer alla regler för god styrning som hör ihop med de offentliga förvaltningarnas verksamhet.

- En förstärkning av strukturerna för mottagning, fördelning och hantering av klagomål vid de offentliga förvaltningarna och utarbetande av utbildningsprogram för ombuden vid mottagningsstrukturerna.

- Modernisering av förvaltningen av mänskliga resurser vid allmännyttiga företag.

- En förenkling av administrativa förfaranden.

Utbildning om gemenskapens politik.

- Främjande av jämlikhet mellan könen inom offentliga tjänster och framför allt när det gäller kvinnors tillgång till ledande positioner.

- Samarbete inom utvärdering av offentlig politik.

2.2 Dekoncentrering, decentralisering och regionalisering

Konsolidering av den administrativa och budgetrelaterade dekoncentrerings- och decentraliseringsprocessen

- Genomförande av den administrativa dekoncentreringsprocessen.

- En förstärkning av förvaltningskapaciteterna och de tekniska kapaciteterna inom utbildning och förvaltning av mänskliga resurser vid de regionala myndigheterna.

- Genomförande av lagen om de regionala myndigheternas och deras grupperingars finanser.

- En förenkling och förbättring av avkastningen från det lokala skattesystemet.

- En förstärkning av de lokala myndigheternas kapaciteter att utvärdera och mobilisera sina potentiella skatteintäkter.

- Stöd till initiativ beträffande partnerskap och samarbete mellan marockanska och europeiska lokala myndigheter.

- Genomförande av den utvidgade regionaliseringsprocessen genom antagande och genomförande av grundlagen om fastställande av ramen och villkoren för de regionala myndigheternas funktion

- En förstärkning av kapaciteterna hos de förvaltningar som ledsagar och styr regionaliseringsprojektet, i synnerhet när det gäller definitionen av finansierings- och fördelningsmodellen, lämplig administrativ organisation och utveckling av kapaciteterna för partnerskap och tecknande av avtal.

- En professionalisering av lokala tjänster och förstärkning av arbetsledningen.

- Stöd till samarbetsåtgärder mellan regionala myndigheter i Marocko och EU:s regionkommitté.

2.3 Reform av rättsväsendet

Reform av rättsväsendet och förstärkning av dess oberoende

- En förstärkning av oberoendet och den effektiva funktionen hos domarkåren och inrättande av det högre rådet för domstolsväsendet.

- Genomförande av de reformer som krävs och som garanterar domarnas oberoende, i synnerhet när det gäller deras utnämning, avancemang, pension och disciplin.

- En granskning av domarkårens regler liksom den juridiska ram som styr de olika juridiska yrkena.

- Ökad tillgång till rättslig prövning och gratis prövning för dem som saknar tillräckliga medel, i de fall som detta föreskrivs enligt lag.

- Garanterad rätt till en rättvis process, till principen om oskuldspresumption och rätten till effektiva rättsmedel.

- Slutförande av den nya strafflagen, granskning av lagen om straffrättsliga förfaranden och lagen om civilrättsliga förfaranden, i linje med internationella standarder.

- Skapande av ett nationellt brottsbevakningsinstitut.

- Utveckling av alternativa vägar för reglering av tvister genom medling, skiljedom och förlikning, och utdömande av vite istället för fängelsestraff genom ett system för åtföljande av åtalade.

- Fortsatt dekoncentrering av domstolarna, granskning av domstolsväsendets struktur och hur detta är organiserat.

- En förenkling och förbättring av processerna, även genom en förkortning av hur lång tid processerna tar, för att göra det möjligt att avkunna domar inom rimlig tid och att verkställa avkunnade domar.

- En förbättring av rättshjälpen till personer som är tagna i förvar, i enlighet med lagen.

Vidareutbildning av domare och andra personer som arbetar inom rättsväsendet, i synnerhet inom följande områden: mänskliga rättigheter, internationella konventioner, åtalades rättigheter, affärsrätt.

- En förstärkning av familjeenheterna vid domstolarna i första instans för att se till att familjerätten tillämpas.

- En förstärkning av kapaciteterna hos domare och polistjänstemän som arbetar med minderåriga.

- En förstärkning av de sociala stödkapaciteterna och -infrastrukturerna – socialarbetare och inrättningar som arbetar med övervakning eller rehabilitering av minderåriga.

- *Säkerställa tillämpningen av internationella juridiska standarder beträffande minderåriga, i synnerhet FN:s minimistandardregler från 1985 för rättskipning rörande ungdomsbrottslighet (Pekingreglerna) och FN:s riktlinjer från 1990 för förhindrande av ungdomsbrottslighet (Riyadhriktlinjerna).*

Förbättring av fängelseförhållandena

- Se till att internernas rättigheter respekteras till fullo under alla steg av frihetsberövandet.

- Institutionell förstärkning av den allmänna delegationen för anstaltsförvaltning och rehabilitering, framför allt när det gäller utbildning, säkerställande av internernas rättigheter (för att förbättra fängelsevillkoren), arbetet mot överbefolkade fängelser och rehabilitering av interner.

- Garanterat fysiskt och psykiskt skydd för alla fängslade personer och en förstärkning av kampen mot straffrihet i händelse av sådan, även de skyldigheter som härrör från den internationella konventionen mot tortyr och andra grymma, omänskliga eller förnedrande straff eller behandlingar.

- Utbildning av högre tjänstemän och tillsynsmän för att stärka deras kompetens inom det pedagogiska området och säkerhetsområdet och området mänskliga rättigheter.

- Uppförande av nya utbildningscenter vid kriminalvårdsanstalterna.

- Samarbete för att förbättra rehabiliteringen av interner.

- En förbättring av fängelsevillkoren genom att minska den alltför höga beläggningen vid anstalterna tack vare ett program för ombyggnad och renovering av fängelserna.

- Dekoncentrering genom inrättande av nya regionala riktlinjer för en dekoncentrerad och lokal förvaltning vid kriminalvårdsanstalterna.

2.4 Främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Säkerställa respekten, främjandet och skyddet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i enlighet med internationella normer

- Ytterligare harmonisering av de marockanska juridiska instrumenten enligt internationella normer på området mänskliga rättigheter.

- Ge vederbörligen ratificerade och offentliggjorda internationella konventioner företräde framför den inhemska lagstiftningen och harmonisera den inhemska lagstiftningen så att denna överensstämmer med dessa konventioner (ingressen till konstitutionen).

- Slutföra införlivandet och genomförandet av det fakultativa protokollet till konventionen om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor.

- Genomförande av rekommendationerna från kommittén för avskaffande av rasdiskriminering från dess 77:e möte i Genève i augusti 2010 efter granskningen av den regelbundna rapporten om Marocko.

- Inlämning till FN av Marockos anslutningsinstrument till det fakultativa protokollet nr 1 till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter beträffande klagomålsförfaranden, till det fakultativa protokollet till konventionen om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor och det fakultativa protokollet till FN:s tortyrkonvention.

- Ratificering av den internationella konventionen om skydd för alla mot påtvingade försvinnanden.

- Fortsatt genomförande från Marockos sida av rekommendationerna i den allmänna återkommande utvärderingen från FN:s råd för mänskliga rättigheter.

En granskning av möjligheten till en stående inbjudan för Marocko till de särskilda förfarandena.

- Ytterligare samråd i syfte att ratificera Romstadgan för Internationella brottsmålsdomstolen.

- Ökat skydd av rätten till liv enligt lag och upprätthållande av moratoriet för dödsstraff för att fortsätta dialogen om en granskning av straffrätten för att avskaffa dödsstraffet och om anslutningen till det fakultativa protokollet nr 2 till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

- Fortsatt genomförande av samtliga rekommendationer från rättvise- och försoningskommittén, i synnerhet genomförandet av en nationell strategi mot straffrihet.

- Antagande och genomförande av den nationella handlingsplanen för demokrati och mänskliga rättigheter.

- En förstärkt dialog och ett förstärkt samarbete inom kampen mot rasism och främlingsfientlighet.

- Antagande och genomförande av grundlagen som stadfäster tamazight som officiellt språk i landet, och ger det samma status som arabiskan.

- *Konsolidera de insatser som genomförts för att främja och skydda de kulturella rättigheterna hos de olika folken i Marocko (i synnerhet de som redan har inletts på de audiovisuella området) och säkerställa skyddet för de dialekter som talas i Marocko: I*nrättande för detta ändamål av ett nationellt råd för marockanska språk och marockansk kultur.

- *Garanterad religionsfrihet.*

- *Främjande av kampen mot alla former av diskriminering, i enlighet med artikel 26 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.*

2.5 Yttrandefrihet, även på det audiovisuella området, och mötes- och föreningsfrihet

Säkerställa skyddet av de grundläggande friheterna i enlighet med internationella normer

- En förstärkning av skyddet av yttrandefriheten, i enlighet med internationella standarder.

- Antagande av den nya presslagen i enlighet med internationella standarder om mänskliga rättigheter, och stöd till utarbetandet och genomförandet av en uppförandekod för journalister. Undanröjande av frihetsberövande åtgärder mot journalister och garanterat skydd för källor i deras arbete.

- Effektiv tillämpning av självreglering inom media genom att säkerställa en strikt respekt för det demokratiska alternativet och etikregler och yrkeskodex i enlighet med internationella riktmärken.

- Färdigställande av ett nationellt pressråd.

- Genomförande av reformer som främjar mediernas mångfald och oberoende, i synnerhet deras ekonomiska oberoende, även genom liberalisering av marknaden inom medie- och reklamområdet.

- En förstärkning av rollen hos myndigheten för audiovisuell kommunikation för att uppnå en liberalisering inom det audiovisuella området och främjade av mediernas mångfald samt mångfald i tanke- och opinionsströmningar.

- Konsolidering av den externa mångfalden (med avseende på operatörer) och den interna mångfalden (med avseende på innehåll), som syftar till att säkerställa de medel som krävs för att kunna producera diversifierat innehåll, och närmare bestämt inrättande av ett yrkesmässigt och effektivt audiovisuellt informationssystem.

- Antagande och genomförande av lagstiftningsåtgärder rörande rätten till åtkomst till information som förvaltas av de offentliga förvaltningarna, valda institutioner och organ som har betrotts med ett uppdrag i allmänhetens tjänst.

Inrättande av medlingsmekanismer inför rättsliga prövningar som rör tryckfrihetsbrott.

- En effektiv tillämpning av befintlig lagstiftning om föreningsrätten och en förstärkning av de resurser som gör det möjligt att överklaga den offentliga förvaltningens beslut eller försummelser.

- Ändring av lagen om demonstrationer på allmänna vägar och om folksamlingar på ett sätt som både säkerställer respekten för allmän ordning och skyddet av de grundläggande rättigheterna och friheterna.

- Antagande och genomförande av grundlagen om villkor för utövande av rätten att strejka i samråd med arbetsmarknadens parter.

2.6 Främjande av kvinnors rättigheter

Främjande av kvinnors civila, politiska, sociala och ekonomiska rättigheter och jämlikhet mellan kvinnor och män inom samtliga områden

- Genomförande av konventionen om avskaffande av alla former av diskriminering av kvinnor och om principer om lika rättigheter inom följande områden: det civila samhället, politik, ekonomi, samhälle, kultur, utbildning och miljö.

- Arbeta för jämställdhet mellan män och kvinnor, för inrättandet av en jämställdhetsmyndighet och för kampen mot alla former av diskriminering.

- Genomförande av regeringens agenda för jämlikhet 2011–2015 när det gäller regeringens handlingsplan för att uppnå jämlikhet mellan könen inom den offentliga politiken.

- Genomförande av slutsatserna från mötet Europa–Medelhavsområdet om kvinnans roll i samhället (Marrakech, november 2009).

- Inrättande och förstärkning av mekanismerna och strukturerna för främjande och skydd av kvinnors rättigheter.

- Vidare inrättande av mekanismer och verktyg för en förstärkt tillämpning av familjerätten för berörda parter, ytterligare medvetandehöjande insatser och utbildningsinsatser riktade mot domare enligt principerna och målen i familjerätten och en förstärkning av familjerättsdomstolarna med hjälp av lämplig utrustning och personal.

- Inrättande och drift av fonden för familjesolidaritet.

- Slutförande av den rättsliga ramen för kampen mot våld mot kvinnor (inom ramen för reformen av straffrätten och antagandet om lagen om våld mot kvinnor).

- Ökad tillämpning av de jämlikhetsåtgärder som avses i arbetsrätten.

2.7 Främjande av barns och utsatta personers rättigheter, i synnerhet funktionshindrade.

Säkerställa skyddet av barns och funktionshindrades rättigheter i enlighet med internationella normer

- En förstärkning av mekanismerna för kontroll av att arbetsrätten följs, i vilken man förbjuder arbete för barn under 15 år i enlighet med konvention 182 och konvention 138 från Internationella arbetsorganisationen (ILO).

- Antagande och genomförande av lagen om anställnings- och arbetsvillkor med avseende på hushållsarbetare

- Allmän spridning av systemet för sjukvård för medellösa

- Antagande och tillämpning av lagen om funktionshindrades rättigheter.

- Inrättande av en rådgivande nämnd för familjeliv och barn och en rådgivande nämnd för ungdomar och kollektiv verksamhet

2.8 Samarbete mellan Marocko, EU och Europarådet

Utveckling av ett samarbete mellan Marocko och Europarådet, framför allt med avseende på Europarådets expertis och fastställande av synergierna mellan hörnstenarna i detta samarbete och de åtgärder som vidtagits inom ramen för partnerskapet mellan Marocko och EU.

- Inledande av ett samarbete mellan Marockos nationella centrum för mänskliga rättigheter och Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter för att främja de mänskliga rättigheterna.

- Gradvis anslutning från Marockos sida till de av Europarådets konventioner som rör skyddet av grundläggande rättigheter och som länder som inte är medlemmar i Europarådet får delta i, i enlighet med Europarådets anslutningsförfaranden, och i synnerhet följande:

  – Konventionen om it-brottslighet och dess tilläggsprotokoll.

  – Konventionen om bekämpande av människohandel.

  – Konventionen om utövande av barns rättigheter.

  – Konventionen om skydd för barn mot sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.

  – Konventionen om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott och om finansiering av terrorism.

  – Konventionerna om kamp mot korruption och tilläggsprotokollet.

  – Konventionen om förebyggande av terrorism.

  – Konventionen om inbördes rättshjälp i brottmål och det andra tilläggsprotokollet.

  – Konventionen till förhindrande av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.

  – Konventionen om skydd av individer med avseende på automatisk behandling av personuppgifter.

  – Konventionerna med anknytning till audiovisuell kommunikation och stöd till Marockos anslutning till Europeiska audiovisuella observationsorganet.

- Genomförande av trepartsprogrammet om samarbete.

- Fortsatt efterlevnad av statusen som ”demokratipartner” i Europarådets parlamentariska församling.

- Stöd till samarbetsåtgärder mellan regionala enheter i Marocko och Europarådets kommunalkongress.

- Användning från Marockos sida av expertisen hos kommissionen för demokrati genom lag (Venedigkommissionen), som landet varit medlem i sedan 2007.

- Tillnärmning mellan Marockos rättsliga ram och Europarådets rättsliga ram inom området mänskliga rättigheter.

2.9 Bekämpning av korruption

Samarbete inom kampen mot korruption

- Genomförande av FN-konventionen och andra relevanta instrument inom området bekämpning av korruption.

- Vidare samarbete med OECD med avseende på förhindrande och bekämpning av korruption.

- Fortsatt uppdatering och harmonisering av den marockanska lagstiftningen inom området förebyggande och bekämpning av korruption.

- Genomförande av handlingsplanen och den nationella strategin beträffande förebyggande av och bekämpning av korruption.

- En förstärkning av de offentliga kapaciteterna för objektiv utvärdering av politik inom området förebyggande och bekämpning av korruption.

- Utarbetande av en kartläggning av riskerna för korruption enligt en dubbel strategi, både regional och sektoriell.

- En förstärkning av insynen, förenklingen och dematerialiseringen av de offentliga förvaltningarnas förfaranden liksom genomförande av målen beträffande elektronisk förvaltning.

- En förstärkning av de institutioner som utövar tillsyn, kontrollerar, följer upp och redovisar räkenskaper för att i synnerhet säkerställa insyn i deras beslut och samordning mellan dessa.

- En förstärkning av reglerna för integritet och insyn i förvaltningen av offentliga finanser, delegerad förvaltning av offentliga tjänster, upphandling och verkställande av offentliga kontrakt.

- Inrättande och förstärkning av oberoendet och kapaciteterna vid den nationella myndigheten för hederlighet och bekämpning av korruption, liksom av dess roll.

- En förstärkning av det civila samhällets deltagande i kampen mot korruption.

- Stöd till inrättandet av centren för juridisk hjälp mot korruption.

- En förstärkning av skattedomstolarna och av revisionsmyndigheten.

- Tillämpning av lagen om skydd av offer för och angivare av fall av korruption.

För att kunna uppnå samtliga mål som anges i delen*"ETT OMRÅDE MED GEMENSAMMA VÄRDERINGAR"* måste Marocko fortsätta sina insatser för att informera alla nationella aktörer och berörda parter om vikten av att följa de principer och beakta de värderingar som avses i Europarådets konvention angående skydd för de mänskliga rättigheterna, Europeiska unionens stadga om de grundläggande friheterna, Europarådets delavtal samt i relevanta EU-direktiv på området. En vägledande förteckning över vilka europeiska juridiska bestämmelser som ska beaktas i detta avseende finns bifogade till detta dokument (jfr. bilaga I). Denna informationsåtgärd ska även riktas mot den nationella lagstiftaren så att man tar hänsyn till dessa värderingar och principer i samband med utarbetandet av den nationella lagstiftningen.

3. SAMARBETE PÅ OMRÅDET RÄTTVISA OCH SÄKERHET

3.1 Rättsligt samarbete på det civil- och straffrättsliga området

Antagande av lagstiftning för rättsligt samarbete mellan stater

- Genomförande av viktiga internationella konventioner, t.ex. följande:
  - 1965 års Haagkonvention om tillämplig lag för vissa rättigheter i fråga om finansiella instrument som förvaltas av en förmedlare.
  - 1970 års Haagkonvention om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil och kommersiell natur.
  - 1980 års Haagkonvention om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn.
  - 1996 år Haagkonvention om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.
- En förstärkning av dialogen om internationellt skydd av barn och frågor som rör familjerätt mot bakgrund av Marockos deltagande i den domarkonferens om gränsöverskridande familjeproblem, "Maltaprocessen", som inleddes genom Haagkongressen om internationell privaträtt.
- Inrättande av konkreta lösningar för att förebygga, hantera och lösa konflikter om föräldraansvar och framför allt om bortförande av barn.
- Tecknande av ett samarbetsavtal mellan Marocko och europeiska enheten för rättsligt samarbete (Eurojust), med beaktande av kraven på området skydd av personuppgifter.

3.2 Polissamarbete

Ytterligare utveckling av samarbetet mellan polismyndigheterna i Marocko och i medlemsstaterna

- Främjande av god praxis inom polissamarbete.

- Tecknande av ett avtal om strategiskt samarbete mellan behöriga marockanska myndigheter och Europeiska polisbyrån (Europol).

- Tecknande av ett samarbetsavtal mellan Marocko och Europeiska polisakademin (Cepol) och Marockos deltagande i Cepols utbildningsinsatser.

- Skapande av ett institut för bekämpning av kriminalitet.

3.3 Samarbete på området terrorismbekämpning

Fortsätta att utveckla och förstärka samarbetet på området förebyggande och bekämpning av terrorism

- En förstärkning av samarbetet på området förebyggande och bekämpning av terrorism, om planerna för förebyggande, information och rättsligt samarbete och polissamarbete.

- Fortsatt genomförande av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1988/11, 1989/11 och 1373/01 och ratificering av samtliga tillämpliga internationella konventioner och protokoll.

- Vidare samarbete inom ramen för arbetsgruppen mot terrorism.

- Genomförande av lagstiftningen om terrorismbekämpning, inklusive lagstiftningen om förebyggande och bekämpning av finansiering av terrorism samtidigt som respekten för de mänskliga rättigheterna garanteras.

3.4 Samarbete på området kampen mot organiserad brottslighet

Ratificering och genomförande av internationella instrument inom ramen för kampen mot organiserad brottslighet

- Genomförande av FN:s konvention mot organiserad gränsöverskridande brottslighet och av dess tilläggsprotokoll mot människosmuggling land- luft- och sjövägen, mot olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition liksom tilläggsprotokollet för att förebygga, förhindra och bestraffa människohandel, särskilt handel med kvinnor och barn.

- Utveckling av lagstiftning enligt relevanta internationella normer och instrument.

- Utveckling av lagstiftningen om förebyggande och bekämpning av människohandel enligt internationella standarder och instrument.

En förstärkning av åtgärder som omfattar de mest utsatta grupperna (kvinnor och barn).

- Utbildning på området mekanismer för förebyggande och bekämpning av organiserad brottslighet, i synnerhet vad gäller människohandel, inklusive identifiering av, skydd för och stöd till offer för handeln.

- En förbättring av instrumenten för analys av typen av brottslighet och metoderna för smuggling, handel och exploatering.

- Utbyte av information och rutiner med avseende på förebyggande och bekämpning av it-brottslighet.

Utveckla metoder för att bekämpa människohandeln

- En förstärkning av den övergripande strategin som avser rekryterare, de personer som transporterar och inhyser migranter, exploatörerna, andra mellanhänder, klienter och mottagare.

- Lansering av särskilda utbildningsåtgärder för domarkåren, polisstyrkorna och personal vid gränskontrollerna.

3.5 Bekämpning och förebyggande av narkotika, även handel med psykotropa ämnen

Förstärkning av kampen mot handeln med psykotropa ämnen, även transport och export, och mot narkotikamissbruk, framför allt genom förebyggande inom ramen för genomförandet av de olika delarna i den nationella strategin mot narkotika

- Förstärkning av den nationella strategin för förebyggande och bekämpning av narkotika, vilket inbegriper åtgärder för minskning av efterfrågan och utbudet, liksom förebyggande arbete och utvecklingsåtgärder i olika regioner.

- Fortsatt dialog inom området bekämpning och förebyggande av narkotika.

- Inledande av samarbetsåtgärder tillsammans med Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk, framför allt för insatser med det nationella centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk.

- Inledande av särskilda utbildningsåtgärder för myndigheter och personal med ansvar för efterlevnad av lagen (i synnerhet polisstyrkorna), omhändertagande och behandling.

- En förstärkning av kapaciteterna hos den nationella kommissionen för psykotropa ämnen.

- Samarbete inom ramen för utrotning av cannabisodlingarna och genomförande av program för alternativ utveckling.

- Utveckling från Marockos sida av program för förhindrande, behandling och rehabilitering av narkotikamissbrukare, inklusive samarbete med behöriga instanser vid Europarådet.

- En förstärkning av särskilda strukturer som gör det möjligt att säkerställa hälsovård och socialvård för narkotikamissbrukare.

- Samarbete för att utarbeta normer inom avledning av kemiska prekursorer och andra preparat som används för framställningen av narkotika.

3.6 Penningtvätt och ekonomisk och finansiell brottslighet

Förstärka insatserna och samarbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism

- Genomförande av artikel 61 i associeringsavtalet.

- Informationsutbyte om lagstiftning, praxis, europeiska typologier och internationella instrument (i synnerhet rekommendationerna från arbetsgruppen för finansiella åtgärder) på området förebyggande och bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

- Fortsatt utveckling av den rättsliga ramen och regelverket på området förebyggande och bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i enlighet med arbetsgruppen för finansiella åtgärders principer och rekommendationer.

- En förstärkning av den nationella mekanismen för förebyggande och bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

- En förstärkning av informationsutbytet mellan de europeiska systemen med underrättelseenheter för ekobrott (”Financial Intelligence Unit, FIU”) och det marockanska systemet, i synnerhet inom ramen för Egmontgruppen.

- Utarbetande av ett utbildningsprogram för domare, åklagare, polisstyrkor och alla andra berörda förvaltningar i detta sammanhang.

- En förstärkning av kapaciteterna och konsolidering av den förebyggande rollen hos den marockanska underrättelseenheten för ekobrott.

- Ytterligare informationskampanjer till förmån för skatteskyldiga personer.

- Utarbetande av förfaranden för kontroll och övervakning av skatteskyldiga personer.

3.7 Gränsförvaltning, rörlighet för personer och migrationspolitik, internationellt skydd och asyl

Fortsatt dialog om migration, rörlighet och säkerhet, framför allt för att uppnå

- en bättre organisation av legala migrationer,

- en maximering av migrationens positiva konsekvenser för utvecklingen,

- en effektiv bekämpning av illegal migration och människohandel, även ett samarbete på området återtagande och bättre gränskontroll,

- främjande av internationellt skydd och en förstärkning av asylpolitiken,

- främjande av respekten för migranters rättigheter, både för migranter som bor i EU och som återvänder till Marocko och migranter från tredjeländer som befinner sig i Marocko,

- främjande av initiativ som både riktar sig mot integration av illegala marockanska migranter som kommer tillbaka från EU och social och yrkesmässig återanpassning av marockaner som återvänder till sitt ursprungsland.

Målet med dialogen är att ingå ett partnerskap för rörlighet där en mängd initiativ på området migration, rörlighet och säkerhet kommer att ingås och genomföras av båda parter. De

åtgärder som fastställs genom dialogen kommer bland annat att omfatta förstärkt tillgång till lagliga migrationsvägar, en uppmjukning av villkoren för beviljande av visum (genom att bland annat utnyttja EU:s viseringskodex), återtagande av ursprungslandet liksom social och yrkesmässig återanpassning när människor återvänder frivilligt.

Detta partnerskap för rörlighet har utformats som en ram för samarbete under lång tid i enlighet med den övergripande strategin för migration och rörlighet och den marockanska politiken i detta sammanhang. Den grundas på en politisk dialog och samarbete som kommer att utvecklas med tiden på grundval av de befintliga förbindelserna mellan Marocko och EU.

Utveckling av det internationella skyddet och asylpolitiken på följande sätt:

- En förstärkning av den rättsliga och institutionella ramen i Marocko inom området asylrätt, i enlighet med internationella standarder och enligt bestämmelserna i Marockos konstitution.

- En strävan efter att genomföra principerna i 1951 års Genèvekonvention och dess protokoll från 1967, till exempel när det gäller villkoren för identifiering av migranter som kräver internationellt skydd, tillämpning av principen om ”non refoulement”, konsekvenserna av att erhålla flyktingstatus.

- En förstärkning av den offentliga politiken om migration, med hänsyn tagen till behoven av internationellt skydd och nödvändigheten i att erbjuda flyktningar hållbara lösningar som även kan underlätta integrationen.

- Ett fortsatt samarbete med FN:s flyktingkommissariat inom ramen för genomförandet av deras uppdrag när det gäller Marocko och utveckling av nationella strukturer med ansvar för hantering av asylförfarandet i sin helhet.

3.8 Personuppgiftsskydd

Säkerställa ett högt personuppgiftsskydd inom ramen för utvecklingen av tillämpningar för informationssamhället, offentliga databaser och elektroniska utbyten

- Intensifiering av samarbetet mellan den nationella kommittén för kontroll av personuppgiftsskyddet och liknande europeiska organisationer för kontroll av hur personuppgifter behandlas.

- Skydd av personuppgifter mot bakgrund av utvecklingen av elektronisk handel (elektroniska signaturer, förvaltning av domännamn).

4. NÄRMARE FÖRBINDELSER MELLAN FOLKEN

4.1 Parlamentariskt samarbete

- En förstärkning av arbetet i den gemensamma parlamentariska kommittén för EU och Marocko**.**

- En förstärkning av de tekniska, organisatoriska och lagstiftningsrelaterade kapaciteterna vid parlamentet.

- Samarbete mellan det marockanska parlamentet och Europaparlamentet för förstärkning av partnerskapet mellan Marocko och EU, i synnerhet genom genomförandet av den föreliggande handlingsplanen.

4.2 Stöd till nätverk för utbyten och samråd mellan aktörer från det civila samhället och deltagande av nya aktörer

- En förstärkning av de organisatoriska kapaciteterna, ledningskapaciteterna och försvarskapaciteterna hos marockanska föreningar.

- Stöd till utbyten mellan marockanska och europeiska icke-statliga organisationer.

- Underlättande av det civila samhällets, i synnerhet ungdomsföreningar och ungdomsgårdars, tillgång till nya informations- och kommunikationstekniker.

- En förstärkning av den roll som spelas av myndigheterna för regional utveckling vid genomförandet av program för samarbete, utbyte av erfarenheter och förstärkning av kapaciteterna hos aktörerna från det civila samhället.

- Inrättande av en förstärkt dialog mellan EU (även Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter) och det nationella centret för mänskliga rättigheter i Marocko.

4.3 Strukturering av förbindelserna mellan regionala enheter i Marocko och EU liksom med Regionkommittén

- En förstärkning av utbytena mellan marockanska och europeiska regionala myndigheter inom ramen för församlingen för lokala och regionala myndigheter i EU och Medelhavsområdet (Arlem).

- Främjande av de regionala myndigheternas utveckling av samarbetsprojekt, i synnerhet genom utvecklingsmyndigheterna.

- Främjande av styrning på flera nivåer liksom samarbete mellan olika institutioner.

- En förstärkning av de regionala myndigheterna och inrättande av program för modernisering och utbildning av lokala och regionala förvaltningar.

4.4 Samarbete mellan Marockos ekonomiska och sociala råd och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Förstärka förbindelserna och främja ett strukturerat samarbete mellan Marockos ekonomiska och sociala råd och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

- Inrättande av ett strukturerat samarbete och en regelbunden dialog mellan de två institutionerna.

- Främjande av en social dialog mellan arbetsmarknadens parter och organisationerna inom Marockos civila samhälle och med EU:s organisationer.

- Utbyte av information, publikationer och databaser för att vidareutveckla verksamheterna och bidra till diskussionerna vid de två institutionerna.

- Anordnande av gemensamma konferenser inom ämnen av gemensamt intresse.

4.5 Samarbete mellan ombudsinstitutionen och Europeiska ombudsmannen.

Skapa ett strukturerat samarbete och en regelbunden dialog mellan dessa båda myndigheter

- Ökad expertis på medlingsområdet.
- Utarbetande av ett handlingsprogram om konventioner i samband med förhandlingar, i synnerhet om följande:
  - Mekanismer för förstärkning av medborgarnas rättigheter gentemot den offentliga förvaltningen.
  - Mekanismerna för moralisering inom offentlig sektor.
  - Mekanismer för spridning av kunskaperna om mänskliga rättigheter och principerna för god förvaltning.
- Samordning av de båda institutionernas arbete i internationella forum**.**

4.6 Kulturellt samarbete

- Slutförande av ratificeringsprocessen och genomförande av 2005 års Unescokonvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar.
- En förstärkning av det kulturella samarbetet till förmån för den interkulturella dialogen.
- Deltagande i internationella forum, t.ex. Unesco, för främjande och skydd av den kulturella mångfalden.
- Främjande av en dialog och ett samarbete inom bevarande och värdering av det historiska arvet/kulturarvet och utveckling av kulturindustrier.
- Ökat deltagande från Marockos sida i kulturella samarbetsprogram i Medelhavsområdet (Euromed Heritage och Euromed Audiovisuel), genom att inkludera de marockanska myndigheter som berörs, t.ex. myndigheten för audiovisuell kommunikation, det kungliga institutet för tamazightkulturen, rådet för de marockanska och utländska folkgrupperna etc.
- Modernisering och förbättring av förvaltningen inom kultursektorn (offentlig och privat).
- Utveckling av Marockos roll med avseende på främjandet av den interkulturella dialogen, genom en förstärkning av kulturindustrierna i syfte att intensifiera produktionen och spridningen av audiovisuellt innehåll som i synnerhet reflekterar de värderingar och mål som delas med EU.
- Samarbete med Europarådets nord-sydcentrum.

- Samarbete på området översyn av den nationella marockanska planen för alliansen mellan civilisationer.

B. MOT ETT GEMENSAMT EKONOMISKT OMRÅDE

5. EKONOMISK OCH SOCIAL REFORM

5.1 Makroekonomisk ram

Konsolidera de framsteg som gjorts för att förbättra det makroekonomiska resultatet och för att främja tillväxt, sysselsättning och utveckling

- Ytterligare konsolidering av stabiliteten i den makroekonomiska ramen, inklusive främjande av hållbara löpande räkenskaper och utveckling av utrikeshandeln.

- Vidare genomförande av en försiktig budgetpolitik i syfte att uppnå budgetkonsolidering på medellång sikt. Detta för att säkerställa stabilitet och hållbarhet med avseende på de offentliga finanserna.

- Vidare genomförande av politiken för reducering av den offentliga skuldsättningen.

- Förstärka centralbankens operativa kapaciteter vid genomförandet av politiken för tillsyn över banksystemet och inflationsmatrisen.

- Förstärka systemet för finanshantering, i synnerhet genom utbyte av information.

- Diversifiera källorna till den ekonomiska tillväxten.

- Forsatt reformering av den offentliga förvaltningen.

- Ytterligare insatser för att reformera systemet med subventionerade priser på energi och på vissa livsmedel på ett sådant sätt att man minskar belastningen på budgeten, och för att säkerställa de offentliga finansernas hållbarhet med hjälp av lämplig målstyrning, i synnerhet till förmån för låginkomsttagare.

5.2 Beskattning

Vidare inrättande av en skattepolitik och en skatteförvaltning som följer internationella och europeiska normer

Garantera så stora offentliga intäkter som möjligt och öka balansen i skattesystemet

- Ytterligare konsolidering av reglerna för undantag och begränsning för att skapa nya skattebefrielser.

- Utvidgning av skatteunderlaget.

- Fortsatt reformering av mervärdesskatten genom att förenkla och förbättra den ekonomiska neutraliteten hos denna skatt.

- Fortsatt reformering av inkomstskatten.

- Utveckling av samhällets skatteansvar och en gradvis beskattning inom den informella sektorn.

Modernisering av skatteförvaltningen

- Vidare dematerialisering av tillhandahållandet av tjänster från generaldirektoratet för skatter.

- Ytterligare förenkling av skattesystemet, framför allt harmonisering av tidsfristerna för deklaration eller överprövning eller sanktioner.

- En förbättring av effektiviteten och ändamålsenligheten hos skattekontrollen som framför allt baseras på nya strategier, t.ex. en riskfylld strategi i kombination med målstyrning, och genom att förse generaldirektoratet för skatter med en metod för automatisk planering av kontrollen.

- En förbättring av de interna kontrollsystemen: spårbarhet för beslut; interna förvaltningsförfaranden; revision och kontroll av förvaltningen; instrument för uppföljning av resultatindikatorer; resultattavla etc.

- En förbättring av kvaliteten på tjänster i allmänhet och mottagande i synnerhet.

Skattemässigt samarbete och gradvis konvergens mot det europeiska systemet för bolagsskatt

- Vidare och fördjupad dialog om genomförandet av principerna för god skattemässig styrning, inklusive EU:s uppförandekodex om företagsskatt.

- Genomförande av Europa–Medelhavsstadgan för företag med avseende på gynnsam beskattning för investeringar.

- Utbildning av högre tjänstemän vid generaldirektoratet för skatter.

5.3 Förvaltning och kontroll av offentliga finanser

Ökad insyn, effektivitet och ändamålsenlighet beträffande villkoren för planering, förvaltning, verkställande och kontroll av offentliga utgifter

Fortsatt genomförande av en rationell förvaltning av de offentliga finanserna

- Antagande av den nya grundlagen om finanslagen som håller på att utarbetas, som inrättar principerna om

  – flerårig planering,

  – resultatinriktad förvaltning,

  – insyn i budgeten genom en omarbetning av budgetstrukturen som centreras kring begreppet program,

  – budgetmässig hållbarhet genom införande av nya regler,

– en förstärkning och ett tydliggörande av parlamentets roll i budgetprocessen.

Ytterligare modernisering av det offentliga räkenskapsväsendet, vilket gradvis kommer att inbegripa förmögenhetsfrågor

- Allmän spridning av informationssystemet om förvaltning av offentliga utgifter.
- En förstärkning av kapaciteterna hos förvaltningarna, framför allt hos dekoncentrerade sådana, och kapaciteterna hos de ansvariga förvaltarna.
- Modernisering av systemet för förvaltning av de lokala offentliga finanserna.

Modernisering av systemet för intern kontroll av de offentliga utgifterna

- Fortsatt förstärkning av kapaciteterna hos de ansvariga förvaltningarna (finansinspektionen, allmänna ministerieinspektionen, allmänna inspektionen för regionala förvaltningar) för finansiell revision och kontroll av de offentliga utgifterna.
- Ytterligare gradvis tillnärmning till internationella normer och metoder (Internationella revisorsförbundet, Institute of Internal Auditors, internationella organisationen för högsta revisionsorgan) liksom till EU:s bästa praxis inom kontroll och revision av offentliga intäkter och utgifter.
- Genomförande av lagstiftningen om det ansvar som åligger ledningen (utanordnare), kontrollanter och offentliga räkenskapsförare.
- En förstärkning av kapaciteterna för ett mer effektivt genomförande av lagstiftningen om statlig finansiell kontroll av offentliga företag.
- Utbyte av erfarenheter och expertis mellan de marockanska institutionerna för kontroll och revision av offentliga finanser och deras europeiska motsvarigheter.

Förstärkning av systemet för extern kontroll av de offentliga utgifterna

- En förstärkning av revisionsmyndighetens kapaciteter.
- Utbyte av erfarenheter mellan den marockanska revisionsmyndigheten och de externa kontrollinstitutionerna i EU:s medlemsstater.
- En förstärkning av den budgetrelaterade demokratin genom en förstärkning av parlamentets befogenhet och kapacitet när det gäller analys i samband med antagande och genomförande av de årliga finanslagarna.

5.4 Strukturella reformer beträffande den marockanska ekonomins konkurrenskraft

Strukturell reform och utveckling mot en ekonomi med en fungerande och konkurrenskraftig marknad

- Fortsatt reformering för att förbättra affärsmiljön, inklusive de arbeten som pågår med avseende på investeringsstadgan och fysiska infrastrukturer i syfte att stödja investeringar, öka konkurrenskraften och utveckla sysselsättningen.

- Inrättande av en mekanism för snabb varning och rådgivning vid åtgärder som kan påverka handel och investeringar.

- Genomförande av översiktsplanen för integrerade industriella plattformar och industriområden inom ramen för det nationella avtalet för industriell utveckling och Rawajplanen för handel och distribution

- En förbättring av tillgängliggörandet av industri- och handelsområden.

- Ytterligare genomförande av åtgärder som syftar till att öka arbetskraftens produktivitet och utbildningsnivå inom viktiga ekonomiska sektorer, i synnerhet de som avses i det nationella avtalet för industriell framväxt (flygteknik, fordonsteknik, elektronik *offshoring*, livsmedel och textiler).

- Genomförande av strategiska och kommersiella undersökningar som gör det möjligt att utveckla industrisektorerna samt nya affärsområden.

5.5 Sysselsättning (även grundläggande sociala rättigheter och grundläggande arbetsnormer) och socialpolitik

Förstärka dialogen och samarbetet med avseende på sysselsättning, socialpolitik och jämlikhet mellan män och kvinnor

Främja jämlikhet mellan män och kvinnor

- Aktivt främjande av jämlikhet mellan män och kvinnor (sysselsättning, utbildning, entreprenörskap och beslutsfattande).

- Fortsatt genomförande av jämställdhetspolitiken och politiken för bekämpning av stereotyper med avseende på män och kvinnor.

- Konsolidering av skyddet för gravida kvinnor på arbetsplatsen.

Förstärka de grundläggande sociala rättigheterna och de grundläggande arbetsnormerna

- Skapande av gynnsamma villkor inför ratificeringen av ILO-konvention 87 angående föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten.

- Förstärkning av kontrollen av genomförandet och en effektiv tillämpning av de rättsliga bestämmelserna med avseende på ILO-konventionerna 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 och 182.

- En förstärkning av mekanismerna för kontroll av tillämpningen av de lagstadgade bestämmelserna om arbete, även sådana som rör barnarbete.

- Fortsatta förhandlingar med de ekonomiska parterna och arbetsmarknadsparterna i syfte att anta grundlagen om utövande av rättsreglerna för strejker.

- En förstärkning av lämpliga och oberoende strukturer för social dialog (två- och treparts), inklusive av kapaciteterna hos arbetsmarknadens parter.

- Främjande av företagens sociala ansvar och av utveckling av företagspraxis som respekterar FN:s initiativ ”Global Compact” och trepartsdeklarationen från ILO om multinationella företag och socialpolitik liksom OECD:s praxis på området.

- En förstärkning av mekanismen för främjande och övervakning av hälsa, hygien och säkerhet på arbetsplatsen, inklusive åtgärder för utbildning inom dessa ämnen, institutionalisering av försiktighetsprincipen, förebyggande av yrkesmässiga risker med koppling till hantering av farliga eller giftiga ämnen och utbyte av god praxis och analyser inom detta område för att minska antalet yrkesrelaterade sjukdomar och olyckor.

- Harmonisering av den nationella lagstiftningen med de allmänna principerna i EU-direktiven om förebyggande av yrkesrelaterade risker och säkerställande av säkerhet och hälsoskydd, undanröjande av risk- och olycksfaktorer, information, rådgivning, balanserat deltagande och utbildning av arbetstagare och deras representanter[2] och uppföljning av deras tillämpning av det nationella institutet för arbetslivsvillkor.

- En förstärkning av metoderna för öppen och enhetlig registrering och behandling av statistik om arbetsplatsolyckor.

Genomförande av politiken om sysselsättning, anställbarhet och anständigt arbete i syfte att utveckla sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten. Främja tillgången till en produktiv sysselsättning inom den formella ekonomin

- Utveckling av politiken för sysselsättning, anställbarhet och anständigt arbete i Marocko med beaktande av riktlinjerna i den europeiska strategin om sysselsättning och den handlingsram som fastställdes vid ministerkonferensen för Europa–Medelhavsområdet om sysselsättning i Marrakech i november 2008, i enlighet med principerna om social rättvisa och jämlikhet, i synnerhet följande:

  – En höjning av sysselsättningsnivån bland befolkningen inom den produktiva formella sektorn, en höjning av sysselsättningsnivån bland kvinnor och andelen egenföretagare bland den aktiva, sysselsatta befolkningen.

  – Utveckling av kvalificerad utbildning (bland annat lärlingsutbildning och karriärskifte), i synnerhet till förmån för ungdomar för att förbättra deras anställbarhet.

  – Bättre anpassning av kvalifikationer efter arbetsmarknadens behov, och framför allt främjande av ungdomars och kvinnors integration i den produktiva och formella sysselsättningen.

  – Inrättande av ett system för utvärdering och kontroll av åtgärderna för aktivt främjande av sysselsättning i syfte att öka deras effektivitet och anpassning

[2] Avses i **Europaparlamentets och rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet** *EUT L 183, 29.6.1989*

efter arbetsmarknadens behov. En förstärkning av kapaciteterna vid den nationella myndigheten för främjande av sysselsättning och kompetens.

– Genomförande av det integrerade programmet för anständigt arbete efter Marockos och ILO:s antagande av detta, och uppföljning av dess mål och indikatorer.

Främja antagandet och tillämpningen av en allmän mekanism för politiken för socialt skydd och social inkludering

- Antagande och genomförande av ett system med arbetslöshetsersättning.
- Ytterligare åtgärder för att minska den andel av befolkningen som befinner sig i absolut eller relativ fattigdom eller i en utsatt situation.
- Ytterligare åtgärder för att minska andelen människor som omfattas av social utestängning (t.ex. % av befolkningen som bor i slumområden).
- Fortsatt samarbete för att uppnå Marockos mål för fattigdomsminskning och förbättring av den sociala sammanhållningen.
- Garanti för aktiv social inkludering för alla genom att uppmuntra deltagandet på arbetsmarknaden, i synnerhet för de mest utsatta grupperna.
- Införande av konkreta administrativa och lagstadgade åtgärder för yrkesmässig integration av funktionshindrade.
- Utvidgning av den obligatoriska sjukförsäkringen till alla yrkeskategorier (framför allt egenföretagare, fria yrken och studenter).
- Utbyte av god praxis för att utvidga omfattningen och öka nivån på det sociala skyddet, framför allt med avseende på de mest medellösa befolkningsgrupperna.
- Garanterad finansiell bärkraft i systemet för socialt skydd.

Färdigställa mekanismen för medicinskt omhändertagande eller sjukförsäkring så att hela befolkningen omfattas (närmare bestämt de socialt missgynnade medborgarna) när det gäller grundläggande sjukvård

- En minskning av hushållens genomsnittliga direkta utgifter (”ur fickan”), framför allt för de minst gynnande samhällsskikten.
- Ökad andel av befolkningen som faktiskt omfattas av systemen för sjukförsäkring eller sjukvårdsbidrag.

Konvergens: För att genomföra dessa reformer kommer Marocko, på området konvergering av lagstiftningen, med stöd från EU att beakta relevanta EU-direktiv om säkerhet och hälsa i arbetet (utarbetande av en ny rättslig och lagstadgad mekanism för förebyggande av yrkesrelaterade risker), lika möjligheter för män och kvinnor, skydd mot diskriminering, arbetsrätt liksom EU:s stadga för grundläggande rättigheter.

5.6 Regional och lokal utveckling

- Konsolidera utvecklingsprocessen på lokal nivå:
  - En förstärkning av kommunernas institutionella och finansiella resurser, framför allt bland kommunerna på landsbygden (”Communes 2015”).
  - Allmän spridning av de kommunala utvecklingsplanerna (utarbetande, antagande, regelbunden utvärdering).
  - Främjande av förbindelser mellan kommuner.
  - Modernisering av kommunförvaltningen genom spridning av information, dematerialisering av förfaranden och förbättrad kvalitet på tjänsterna till medborgarna.
  - En förstärkning av partnerskapet mellan regionala myndigheter, den privata sektorn och icke-statliga organisationer för uppförande och förvaltning av infrastrukturer och anläggningar av lokal och regional karaktär.
  - Mobilisering av den skattemässiga potentialen vid de regionala myndigheterna.
- Påskyndad minskning av skillnaderna mellan regioner och landsbygden/städerna:
  - Definition och genomförande av politiken för regional utveckling och politik som riktas mot särskilda områden (t.ex. bergsområden).
  - Utarbetande och genomförande av de regionala utvecklingsplanerna i 16 regioner.
  - En minskning av skillnaderna med avseende på tillgången till grundläggande sociala och ekonomiska infrastrukturer.
  - En förstärkning av kapaciteterna hos aktörerna på området regional och lokal utveckling.
  - Genomförande, i samband med nästa gemensamma utvärderingar (Marocko, kommissionen), av Europa–Medelhavsstadgan för företag, och under förutsättning att finansiering finns tillgänglig, mätning av huruvida stadgan känns till och uppmärksammas i hela landet, även utanför de ekonomiska utvecklingsområdena, och av vilka effekterna är i de olika regionerna och för de slutgiltiga stödmottagarna.
  - En förstärkning av samarbetet genom regionala och gränsöverskridande program mellan Marocko och EU för att minska utvecklingsklyftorna i regionerna och öka deras välstånd.

5.7 Social och mänsklig utveckling

- Sträva efter en ökad effektivitet i förslagen beträffande det nationella initiativet för mänsklig utveckling.

- Förstärkt kontroll och utvärdering av förslagen beträffande det nationella initiativet för mänsklig utveckling.

- Främjande av mikroprojekt som skapar sysselsättning och ger stabila intäkter.

- Ökat deltagande av kvinnor, ungdomar och personer med särskilda behov vid de ledande organen inom ramen för det nationella initiativet för mänsklig utveckling.

5.8 Hållbar utveckling

- Genomförande av komponenter som rör hållbar utveckling i den nationella stadgan för miljö och hållbar utveckling med hjälp av slutförandet av ramlagen.

- Ytterligare inrättande av strukturer och förfaranden med koppling till strategisk planering inom området hållbar utveckling liksom samordning mellan de olika aktörerna**.**

6. HANDEL, MARKNAD OCH LAGSTIFTNINGSREFORM

6.1 Tillnärmning mellan Marockos lagstiftning och EU:s lagstiftning inom dessa områden

- Inrättande av en mekanism för att kartlägga glappen mellan Marockos lagstiftning och gemenskapens regelverk för att främja inrättandet av ett nationellt konvergensprogram.

- Fastställa prioriterade sektorer för tillnärmning av lagstiftningen liksom de nationella resurser som krävs och i vilken ordning tillnärmningen ska ske.

6.2 Handelsförbindelser, inklusive tecknande av ett djupgående och omfattande frihandelsavtal

I enlighet med rekommendationerna i färdplanen Euromed och målen i det gemensamma dokumentet om den framskjutna ställningen arbetar de båda parterna först och främst med att teckna ett djupgående och omfattande frihandelsavtal och för att på sikt inrätta ett gemensamt ekonomiskt område.

Genomförande av de åtaganden som gjorts i AA avdelning II (fri rörlighet för varor)

- Uppföljning av genomförandet av handelskomponenten i associeringsavtalet mellan EU och Marocko, framför allt för att tillsammans avskaffa restriktioner när det gäller import och export av varor inom samtliga tariffära och icke-tariffära aspekter.

- Fortsatt fördjupning av liberaliseringen av handeln med varor i enlighet med den sektoriella politiken.

- Genomförande och uppföljning av avtalet om liberalisering av handeln med jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter, fisk och fiskeriprodukter.

- Utbildning av personal och förstärkning av de administrativa kapaciteterna inom området internationell handel.

Bidra till att säkerställa inrättandet av frihandelsområdet Europa–Medelhavet.

- Fortsatt genomförande av frihandelsavtalet med parter i Medelhavsområdet på regional, intraregional eller bilateral nivå.

- Tillämpning och uppföljning av genomförandet av avtalet om avgörande av handelstvister, inklusive stöd till utbildning av en grupp marockanska skiljedomare inom internationell handel som kan fungera som skiljedomare för att avgöra i händelse av tvist.

- Uppföljning av genomförandet av Agadiravtalet inom alla områden som i nuläget omfattas av avtalet. Arbete för att utöka antalet områden, t.ex. genom att inkludera tjänster och investeringar, och stödja utvidgningen av avtalet så att det även omfattar andra länder i regionen.

- Genomförande av initiativ för att stärka partnerskapet mellan EU och Medelhavsområdet och i synnerhet inom inrättandet av mekanismen för EU och Medelhavsområdet för att främja handel och investeringar. En av dess komponenter ska vara en mekanism för snabb varning och rådgivning om åtgärder som kan påverka handel och investeringar.

- En förstärkning av samarbetet och dialogen med avseende på fastställandet och användningen av handelspolitiska skyddsinstrument.

- Fortsatta bilaterala förhandlingar om liberaliseringen av handeln med tjänster och etableringsrätten

Tecknande av ett djupgående och omfattande frihandelsavtal

- Inleda förhandlingar för att teckna ett djupgående och omfattande frihandelsavtal mellan Marocko och EU som kommer att bidra till en stegvis integration av respektive marknader.

- **Förhandlingarna om frihandelsavtalet** ska omfattande följande sektorer (icke uttömmande förteckning, med beaktande av valet av prioriterande sektorer inom ramen för tillnärmningen av lagstiftningen):

  – Teknisk lagstiftning om industriella produkter, normer och utvärdering av överensstämmelse.

  – Offentliga upphandlingar.

  – Flytt av kapital och betalningar.

  – Skydd av upphovsrätter.

  – Sanitära och fytosanitära åtgärder.

  – Konkurrenspolitik.

  – Tull och förenkling av handel.

– Dialog om handelspolitiska instrument.

– Fördjupad liberalisering av handeln med tjänster och skydd av investeringar.

– Handel och hållbar utveckling.

– Granskning av möjligheterna att förbättra handelsmedgivanden på förmånsbasis som beviljats inom ramen för frihandelsavtalet när det gäller jordbruksprodukter, bearbetade jordbruksprodukter och fiskeriprodukter, med hänsyn tagen till jordbrukspolitiken, känsligheten och särdragen hos de båda parternas berörda produkter.

6.3 FRÄMJANDE AV TILLGÅNGEN TILL MARKNADEN FÖR INDUSTRIPRODUKTER

6.3.1 Fri rörelse för industriprodukter (harmoniserade EU-områden)

Underlätta industriprodukters tillgång till marknaden. Vidare harmonisering av Marockos lagstiftning om industriprodukter med internationell och europeisk lagstiftning och praxis.

- Inom ramen för den framskjutna ställningen ska man fortsätta anpassningen av den tillämpliga lagstiftningen med EU:s regelverk och höja kvaliteten på infrastrukturerna.

- Fortsatt tillnärmning av lagstiftningen vad gäller normer, tekniska föreskrifter och utvärdering av överensstämmelse för att uppnå en gradvis harmonisering med den rättsliga europeiska ramen på övergripande nivå och inom prioriterade sektorer.

- Förstärka institutionerna med ansvar för standardisering, ackreditering, utvärdering av överensstämmelse, metrologi och marknadsövervakning, i synnerhet med hjälp av utbyten av information och expertis och genom deras integrering i de internationella och europeiska strukturerna, inklusive anslutning till det europeiska ackrediteringssamarbetet.

- Förhandla fram ett avtal om utvärdering av överensstämmelse och godkännande av industriprodukter inom de sektorer av gemensamt intresse där lagstiftningen och standarderna är desamma som de i EU.

6.3.2 Avskaffande av restriktioner (icke-harmoniserade EU-områden)

Underlätta rörligheten för varor och förbättra det administrativa samarbetet

- Fortsätta att förhindra diskriminerande åtgärder och säkerställa att berörda parter har möjlighet att ta upp fastställda problem.

- Förstärka den centala kontaktpunkt och informationspunkt som inrättats inom ramen för avtalet om tekniska handelshinder för att underlättar informationsutbyte och samarbete mellan EU och Marocko, samt med de ekonomiska aktörerna.

- Fortsätta att analysera Marockos lagstiftning om märkning, sammansättning, tillverkning och beskrivning av produkter för att tillnärma lagstiftningen med de allmänna principerna i EU.

- Fastställa och undersöka icke-tariffära hinder och underlätta avskaffandet av dessa via Euromed-mekanismen för förenklade handelsprocedurer.

6.4 Sanitära och fytosanitära frågor

Förbättra djurhälsan och växternas sundhet och säkerställa hälsosäkerhet för livsmedelsprodukter och djurfoder och underlätta handeln mellan Marocko och EU

- Fortsatt genomförande av WTO:s avtal om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder och de internationella normerna från Världsorganisationen för djurhälsa, den internationella växtskyddskonventionen och *Codex Alimentarius*.

- Uppdatering av reglerna inom området djurhälsa, växters sundhet och hälsosäkerhet för livsmedelprodukter och djurfoder och djurens välmående för att tillnärma sig EU:s skyddsnivå och regler, även reglerna för hygien, identifiering och spårbarhet, levande djur, livsmedel, djurfoder, fiskeriprodukter etc. Detta ska i synnerhet ske genom följande:

  – Antagande av lagtexter och regler som utarbetats och validerats inom ramen för förslaget om partnersamverkan som finansierades av EU under 2007–2009.

  – Antagande av genomförandebestämmelser för lag nr 28-07 om hälsosäkerhet för livsmedel.

- Stöd till moderniseringen av livsmedelsindustrierna, även av fiskindustrierna när det gäller hygiennormer och de sanitära normerna i enlighet med lag nr 28-07.

- Samarbete med avseende på typgodkännande av insektsmedel, kontroll av rester och förorenande ämnen i livsmedelsprodukter och foder och skyddsåtgärder mot skadliga organismer i grönsaker eller grönsaksprodukter**.**

- Samarbete med det nationella kontoret för hälsosäkerhet för livsmedel i syfte att

  – förbättra de förebyggande åtgärderna mot och utrotningen av smittsamma djursjukdomar,

  – genomförande av den nya lagstiftningen inom området hälsosäkerhet för livsmedelsprodukter (lag nr 28-07),

  – säkerställande av att gränsstationerna uppfyller kraven,

  – modernisering av laboratorier så att dessa kan ackrediteras.

- Fortsatt samarbete med det nationella kontoret för hälsosäkerhet för att i synnerhet inrätta ett system för regionalisering inom området djurhälsa för att underlätta exporten från Marocko inom ramen för avtalet om fri handel med varor mellan Marocko och Europeiska unionen.

- Vidare samarbete inom området livsmedelsvarning och deltagande i systemet för snabb varning enligt EU:s krav**.**

- Fortsatt deltagande från Marockos sida i TRACES-systemet *(Trade Control and Expert System)*

- Samarbete med det nationella kontoret för hälsosäkerhet för att inrätta ett system för godkännande av livsmedelsinrättningar (livsmedel av animaliskt ursprung) i Marocko. Detta system ska

a) garantera att konsumenternas hälsa skyddas i Marocko,

b) vara ett verktyg för att öka insynen, förutsägbarheten och tillförlitligheten hos kontrollerna, och på så sätt underlätta handeln,

c) baseras på utvärderingen av effektiviteten i de officiella inspektions- och certifieringssystemen i de exporterande länderna (istället för specifika produkter eller inrättningar) i enlighet med direktiv och principer i internationella normer och i synnerhet reglerna i Codex Alimentarius CAC/GL 26-1997,

d) säkerställa effektiviteten och ändamålsenligheten med avseende på användningen av resurserna vid det nationella kontoret för hälsosäkerhet.

Konvergens**:** För att uppnå dessa mål ska Marocko fastställa prioriteringar och anta de lagtexter och regler som krävs (t.ex. genomförandebestämmelser för lag nr 28-07 om hälsosäkerhet för livsmedelsprodukter liksom textförslag som utarbetats och validerats inom ramen för förslaget om partnersamverkan som finansierades av EU 2007–2009). Marocko ska, inom området konvergering av lagstiftning, med stöd från EU beakta relevant europeisk lagstiftning inom de veterinära och fytosanitära områdena.

6.5 Jordbruk och fiskeri

Jordbruk

Modernisering och förstärkning av kapaciteterna inom jordbrukssektorn inom ramen för liberaliseringen av handeln och i överensstämmelse med strategierna i Marockos gröna plan:

- Utveckling av ett solidariskt jordbruk (pelare II i Marockos gröna plan), framför allt småskaligt jordbruk i sårbara och problematiska regioner. De prioriterade åtgärderna inom ramen för förstärkningen av partnerskapsprogrammen utgörs av följande:

  – Utvecklad odling av träd och buskar av Medelhavstyp i bergsområdena för att bekämpa fattigdomen.

  – Utveckling av regionala produkter genom att fokusera på sektorer av intresse för båda parter.

  – Förbättring av den ekonomiska miljön inom jordbrukssektorn, i synnerhet inom områdena mekanisering, saluföring, tjänster för småskaliga jordbrukare, tekniska innovationer, forskning för förbättring av produktiviteten och kvaliteten etc.

  – Utveckling av en kvalitetsproduktion, även av den ekologiska sektorn.

  – Samarbete inom området geografiska beteckningar.

– Bevarande av naturresurser och biologisk mångfald.

- Främja kvalitetsproduktionen och konsolideringen av handeln inom sektorerna.

- Främja, förstärka och uppmuntra inrättandet av partnerskap bland branschorganisationer för marockanska jordbruksproducenter och deras europeiska motsvarigheter.

- Inleda förhandlingar om ett bilateralt avtal för skydd av geografiska ursprungsbeteckningar inom tre månader efter ikraftträdandet av avtalet om liberalisering av handeln med jordbruksprodukter och fiskeriprodukter.

- Bistå Marocko så att landet inom kort uppfyller villkoren för deltagande i pilotprojekt för landsbygdsutveckling och för att på medellång sikt möjliggöra en flerårig utveckling av initiativet med pilotprojekt.

Reglering och standardisering av bristande efterlevnad av sanitära regler och god praxis om jordbruksprodukter och fiskeri

- Tillnärmning av lagstiftningen på området standardisering av bristande efterlevnad av sanitära regler och god praxis om jordbruksprodukter och fiske för att uppnå en gradvis harmonisering med den europeiska rättsliga ramen.

- En förstärkning och åtstramning av institutionerna med ansvar för ovannämnda aspekter beträffande jordbruksprodukter och fiskeri (självständiga inrättningen för kontroll och samordning av export, nationella kontoret för hälsosäkerhet etc.), framför allt med hjälp av informationsutbyten och genom deras integrering i de europeiska och internationella strukturerna.

- Fortbildning av yrkesverksamma inom tillämpningen av lagstiftningen och normer om bristande efterlevnad av sanitära regler.

Förenklade handelsprocedurer för avskaffande av icke-tariffära hinder för jordbruksprodukter och fiskeri

- Uppdatering av Marockos lagstiftning om märkning, sammansättning, tillverkning, presentation av livsmedel och beskrivning av jordbruks- och fiskeriprodukter.

- Tillnärmning till de befintliga allmänna principerna i EU om märkning av produkter som innehåller kött, om fettinnehåll etc.

Förbättring av genomförandet av tillnärmningen av lagstiftningen om Marockos miljöplan med konvergensmålet

- En förstärkning av de rättsliga kapaciteterna och av sektorspolitiken för jordbruk: Presentation av EU:s europeiska interna och externa lagstiftningsverktyg, i synnerhet de olika mekanismerna för den gemensamma organisationen av marknaderna för jordbruksprodukter, liksom den gemensamma jordbrukspolitiken.

- Uppdatering av den strategiska bevakningen av produkter och marknader som hör ihop med den nya politiken för modernisering av jordbruket.

Fiskeri

Säkerställa genomförandet av ram för fiskeförvaltning i enlighet med innehållet och målen i Halieutis-strategin och med den gemensamma fiskeripolitiken när det gäller skyddet och ett hållbart utnyttjande av fiskeresurserna och områden av gemensamt intresse

- Säkerställa resursernas hållbarhet (område 1 i Halieutis-planen):
  - Öka den vetenskapliga forskningen.
  - Allmän spridning av systemet för planering av fiske efter den totala tillåtna fångstmängden (TAC).
  - Modernisering av flottan och anpassning av fiskeansträngningen.
  - Fortsatt bekämpning av olagligt , orapporterat och oreglerat fiske.
  - Stimulera utvecklingen av vattenbruket.
- Optimera produktionen (område 2 i Halieutisplanen):
  - Modernisering av hamninfrastrukturerna och lossningsplatserna för fiskeverksamheten.
  - Säkerställa en effektiv förvaltning av hamnområdena.
- Förbättra uppvärderingen av fiskeriprodukterna och villkoren för saluföring av dessa (områdena 2 och 3 i Halieutisplanen):
  - Underlätta industriernas tillgång till kvalitativa råvaror.
  - Stimulera diversifieringen av och inriktningen på den industriella produktionen mot de mest gynnsamma marknaderna.
  - Strukturera och stimulera den inre marknaden.
  - Främja handeln med fiskeriprodukter för att bidra till inrättandet av frihandelsområdet.
- Integrering av övergripande frågor:
  - Offentlig styrning: förstärka den rådgivande rollen hos yrkesförbudens och stödja dialogen mellan de olika delarna av branschen.
  - Rättslig mekanism: konsolidering, förtydligande och uppdatering.
  - Kontroll och övervakning: en förstärkning av resurserna i hela branschen.
  - Kvalitet och hygien: inrättande av resurser och mekanismer som möjliggör spårning i hela branschen (koppling till punkt 5.4).

– Mänskliga resurser och sysselsättning: skapande av centrum för sysselsättning inom fiskesektorn (arbetsvillkor, framhållande av yrkesverksamma kvinnor, anpassningsåtgärder för den ekonomiska miljön).

– Skapande av konkurrensområden.

Konvergens**:** För att uppnå dessa mål ska Marocko, med stöd från EU, beakta förordningen om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken (EG nr 2371/2002 och relaterade rättsakter), liksom särskilda bestämmelser i den gemensamma fiskeripolitiken inom områden av delat intresse, dvs. följande:

– Integration av miljöaspekten.

– Kontroll, uppföljning och övervakning.

– Forskningsstöd.

Genomförande av Halieutis-strategin i enlighet med konvergensmålet på lagstiftningsområdet, främst med avseende på fiskeriresursernas hållbarhet.

- Fortsatt antagande och genomförande av en ny lämplig, rättslig ram som integrerar tillämpliga europeiska regler om bekämpning av olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och i synnerhet förordning (EG) nr 1005/2008 av den 29 september 2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske i den nationella lagstiftningen.

- Utveckling av kapaciteterna för uppföljning och kontroll av fiskeriverksamheten och den lagliga förflyttningen av fiskeriprodukter i hela branschen. Dessa kapaciteter rör

  – mänskliga resurser som vederbörligen utbildats för detta nya uppdrag,

  – resurser som möjliggör elektronisk förvaltning av data i enlighet med EU:s standarder, som är den främsta mottagaren av Marockos fiskeriprodukter,

  – uppföljning via satellit av var fiskefartygen befinner sig.

- Fortsätta antagandet och genomförandet av en rättslig ram som syftar till att bevara havsmiljön och skydda denna mot föroreningar.

- Förse det nationella institutet för forskning om fiske, vilket ansvarar för övervakningen av havsmiljöns beskaffenhet, med lämplig utrustning och lämpliga forsknings- och uppföljningsresurser.

- Utveckla verksamheten vid vattenbruken och stödja den institution som ägnar sig åt vattenbruk (den nationella byrån för utveckling av vattenbruket) genom att anta en rättslig ram som stödjer och respekterar internationella normer och standarder inom området miljöskydd, som ett sätt att stödja investeringar i detta sammanhang.

- Ytterligare modernisering av fiskeflottan utan att öka fiskekapaciteten.

- Säkerställa genomförandet av och en fullständig respekt för de normer som antagits av internationella och regionala organisationer för förvaltning av fiske, framför allt

Internationella kommissionen för bevarande av tonfisk i Atlanten och Allmänna kommissionen för fiske i Medelhavet.

- Bidra till regleringen av fiskeansträngningen, i förhållande till resursernas utnyttjandenivå.
- Uppmuntra bruket av selektiva fiskeredskap.
- Bidra till det förebyggande arbetet mot fartygsföroreningar.
- Tillämpning av normer och krav på utbildning och hälsa när det gäller sjöfolk.
- Öka forskningen om och räddningen av människors liv till sjöss.

6.6 Etableringsfrihet, bolagsrätt, räkenskaper och revision

Etablering

Främjande av etableringen och förbättringen av affärsmiljön

- Främja en gynnsam miljö för företag genom att bland annat reformera rättssystemet, förenkla förfarandena och minska de byråkratiska bördorna.
- Inrätta åtgärder för att säkerställa att företag kan bildas online.
- En förstärkning av den marockanska byrån för utveckling av investeringar som kontaktpunkt för utländska investeringar.
- Säkerställa en regelbunden dialog med representanter för utländska investerare för att förbättra etableringsvillkoren.
- Förstärka samarbetet med Euromed-byråerna för främjande av investeringar.

Konvergens: för att uppnå dessa mål måste Marocko i synnerhet inrikta sig på

– en förenkling av de administrativa förfarandena (genom att säkerställa att de administrativa förfarandena beträffande tillgång till och bedrivande av tjänsteverksamheter är insynsvänliga, proportionerliga och grundas på objektiva kriterier för att erbjuda tjänsteleverantörerna en rättslig förutsägbarhet och säkerhet),

– att hjälpa tjänsteleverantörerna med deras administrativa förfaranden (genom att öka den information som finns tillgänglig eller inrätta system med en enda kontaktpunkt för tjänsteleverantörer),

– en allmän spridning av inrättandet av systemet med ”e-föreskrifter” vid alla regionala investeringscenter.

Bolagsrätt

Harmonisering av bolagsrätten för att garantera ett skydd för alla parter och underlätta företagens verksamhet

- Förbättra skyddet för aktieägarna och andra parter i enlighet med europeiska standarder och praxis på området.

- Slutföra koden om god förvaltning för olika slags företag och offentliga enheter i enlighet med europeiska och internationella standarder, och följa upp att befintliga koder följs.

- Följa upp stödet till Institut marocain des Administrateurs (IMA, Marockanska förvaltningsinstitutet) i syfte att uppmärksamma, främja och sprida principerna om god bolagsstyrning (möten, diskussionsforum, webbsida osv.) och att säkerställa omvärldsbevakning och forskning om bolagsstyrning (publikationer, studier och undersökningar som rör bolagsstyrning).

- Slutföra uppdateringen av handelsregistret och systemet för offentliggörande i den officiella tidningen för att informera tredje parter.

Konvergens: För att målen ska nås kommer Marocko att, för att nå konvergens med lagstiftningen, med stöd av EU ta hänsyn till Europeiska unionens bolagsrättsliga standarder.

Redovisning och revision

Tillämpning av europeiska och internationella redovisnings- och revisionsstandarder för börsnoterade bolag

- Fortsätta åtgärderna för att främja en kvalitativ revision.

- Fortsätta med inledda åtgärder för att främja att börsnoterade bolag antar och tillämpar internationella och europeiska redovisnings- och revisionsstandarder, särskilt följande:

  – Rådets fjärde direktiv av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag (78/660/EEG).

  – Rådets sjunde direktiv av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning (83/349/EEG).

  – Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

  – Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning.

6.7 Tjänster, finansiella tjänster och posttjänster

Fortsatt utveckling av tjänstesektorn i Marocko

- Tillnärma den marockanska lagstiftningen till EU:s lagstiftning i fråga om allmänna eller sektorsbundna bestämmelser i syfte att tillnärma den marockanska lagstiftningen till EU:s lagstiftning.

- Främja utvecklingen av e-handel.

- Stärka kapaciteten att utvärdera handeln med tjänster.

- Underlätta diskussionerna om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer för att främja tjänsteutövarnas rörlighet, utifrån den planerade ramen för protokollet om handeln med tjänster och branschen.

Konvergens: För att målen ska nås kommer Marocko att ta hänsyn till följande:

– Direktiv 2000/31/EG om elektronisk handel.

– Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden (påbörjade åtgärder i fråga om gemensamma kontaktpunkter, systematisering av principer för administrativ förenkling och elektroniska administrativa förfaranden inom ramen för införlivandet av direktiv 2006/123/EG).

Finansiella tjänster

Fortsatt reform av finansiella tjänster (bank, försäkring och kapitalmarknad) i fråga om normer och tillsyn genom en tillnärmning till europeiska standarder (finanssektorn anses som en prioritering för konvergensen).

- Fortsätta att tillämpa Basel II-regelverket med ändringar (Basel III).

- Upprätthålla ett lämpligt insättningsgarantisystem i banker.

- Fortsätta att stärka regelverket baserat på försiktighetsprincipen för finansmarknaderna med tillnärmning till EU:s regelverk.

- Fortsätta att stärka privilegier, effektivitet och oberoende för de myndigheter som utövar tillsyn av finansinstitut, finansmarknader och försäkringsbolag i enlighet med internationella standarder samt utveckla makrotillsynen.

- Stärka den institutionella ramen och regelverket i syfte att utveckla marknaderna för försäkringar och överlåtbara värdepapper.

- Fortsätta att stärka finanstillsynens effektivitet och trovärdighet i enlighet med rekommendationerna från Internationella valutafonden (IMF) i rapporten från programmet för granskning av finanssektorn.

Konvergens: För att målen ska nås kommer Marocko att ta hänsyn till EU:s regelverk (efter en analys av skillnader och en bedömning av prioriteringar på grundval av en analys av kostnader/fördelar av konvergensen och utifrån vilka medel som krävs för att uppnå denna konvergens. Jfr bilaga II)

Posttjänster

Fortsatt utveckling av postsektorn i Marocko

- Utbyta erfarenheter och expertkunskaper i fråga om sektorsspecifik reglering av postsektorn, bland annat i syfte att regelverket ska överensstämma med EU:s regelverk.

- Utbyta erfarenheter för att främja kvaliteten på tjänster.

- Utbyta erfarenheter och expertkunskaper för att stärka postmarknadernas utvärderingskapacitet och den tillväxtpotential som finns för elektronisk handel.

- Fastställa tydliga regler för de tillstånd som beviljas en tjänsteleverantör som verkar inom ett konkurrensutsatt postsegment.

- Verka för att fastställa tydliga regler för den ”allmänna postservicen”: tillhandahållande av posttjänster av fastställd kvalitet, som utförs kontinuerligt i hela partens område, till rimliga priser för alla användare och vilkas finansieringsmetoder ska anges.

- Övervaka att lagstiftande och reglerande myndighet och dess förfaranden är opartiska mot alla aktörer på marknaden och förebygga alla konkurrensbegränsande förfaranden på postmarknaderna.

- Verka för att så snart som möjligt inrätta en myndighet för reglering och lagstiftning som är juridiskt fristående från alla leverantörer av posttjänster och inte har något samband med sådana leverantörer.

Konvergens: Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna ändrat genom direktiv 2002/39/EG och 2008/06/EG.

6.8 Rörlighet för kapital och löpande betalningar

Utveckling mot gradvis öppning för kapitalkontot

- Fortsätta att sträva mot gradvis öppning av kapitalkontot.

- Utbyta god praxis om en övergång till ett helt öppet kapitalkonto.

- Inrätta en mekanism för övervakning av kapitalet.

6.9 Offentlig upphandling

Förbättra insynen och effektiviteten i tilldelningen av kontrakt i offentlig upphandling och medgivanden

- Fortsätta att tillnärma den marockanska lagstiftningen till europeiska standarder för att garantera öppenhet, insyn, lika tillgång till information och fri konkurrens.

- Inrätta ett effektivt och oberoende system för tvistlösning vid förfaranden för kontraktstilldelning.

- Fortsätta att modernisera förvaltningsförfaranden, administrera och följa upp hur offentliga kontrakt genomförs, särskilt en fortsatt dematerialisering av förfarandena.

- Normalisera förfaranden för kontraktstilldelning inom offentliga organ och bolag som bildats för att tillgodose behov av allmänt intresse som inte är industriella eller kommersiella.

- Förbättra inköpssystem för operatörer inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster.

- Införa effektiv utbildning för inköpare/utanordnare från stat och lokala myndigheter samt handläggare med uppgift att kontrollera förfaranden för kontraktstilldelning och hur kontrakten genomförs.

Konvergens:

- För förfaranden för tilldelning av offentliga kontrakt och medgivanden gäller direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG.

- För att förbättra effektiviteten hos överklagandeförfaranden som rör tilldelning av offentliga kontrakt och medgivanden gäller direktiven 89/665/EEG och 92/13/EEG ändrade genom direktiv 2007/66/EG.

6.10 Konkurrenspolitik

Inrätta ett modernt system för konkurrenspolitiken och stärka konkurrenstillsynsmyndigheternas kapacitet att genomföra det

- Reformera lag nr 06/99 för att befästa det nuvarande institutionella konkurrenssystemet genom att ge en enda institution (konkurrensverket Conseil de la Concurrence, en ny konstitutionell instans) alla befogenheter att genomföra konkurrenspolitiken, en ställning som ger den självständig förvaltning och befogenhet att själv väcka åtal och göra förundersökningar under rättslig övervakning och fatta tvingande beslut, möjlighet att bevilja bindande yttranden, inte enbart rekommendationer.

- Stärka förvaltningens kapacitet att genomföra konkurrensrätten och se om det finns områden där det går att samarbeta (teknik för marknadsanalys, genomföra konkurrensundersökningar, kontroll av företagskoncentrationer, hantering av tvister).

- Samordning och samråd mellan konkurrensmyndigheten och branschspecifika tillsynsorgan, med ensamrätt för det franska konkurrensverket att bekämpa konkurrensbegränsande förfaranden och kontrollera ekonomiska koncentrationer.

- Se till att det utbildas särskilda domare som tillkallas vid ärenden och överklaganden inom konkurrensfrågor.

- Främja ett gradvis införande av gällande ramlagstiftning i Marocko, särskilt när det gäller principerna för icke-diskriminering, insyn och likhet i förfaranden**.**

6.10.1 Statligt stöd

Enas om en gemensam definition av statligt stöd, undantag och deras påverkan på konkurrensen

- Kontinuerligt uppdatera rapporter.

- Fokusera på att förbättra definitionen av och metoderna för att redovisa statligt stöd.

- Fördjupa informationsutbyten om statligt stöd och direktstöd och fastställa hur de påverkar konkurrensen.

- Ta fram en gemensam definition av vad som kännetecknar stöden, om de är förenliga med konkurrensprinciperna.

6.11 Immateriell och industriell äganderätt

Tillse en gradvis tillnärmning till EU:s skyddsnivå och åstadkomma en mer effektiv tillämpning av dessa bestämmelser, genom att den nationella lagstiftningen harmoniseras med Världshandelsorganisationens avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (*Trips-avtalet)*

Särskilda mål

- Tillnärmning av den marockanska lagstiftningen till EU:s lagstiftning[3]:

  – Kartlägga befintliga skillnader mellan industriella äganderätter (patent, ritningar och modeller, märken).

  – Ta fram och införa en lagstiftning som omfattar de rättsliga tillnärmandena i fråga om patent, ritningar och modeller, märken (jfr det pågående samarbetet med Europeiska patentverket).

  – Analysera skillnaderna mellan upphovsrätter och liknande rättigheter samt framtagning och införande av en lagstiftning som omfattar de rättsliga tillnärmningar som krävs.

- Förstärkt administrativ och rättslig kapacitet:

  – Stärka genomförandet av immateriella äganderätter genom införande av avskräckande åtgärder och verksamma sanktioner (rättsväsen, tull).

  – Fortsätta och stärka utvecklingsmålen för Marockanska byrån för industriell och kommersiell äganderätt (OMPIC) till 2015.

  – Kartlägga behov av och genomföra utbildningar, analys och förbättring av system för information och upplysningar (OMPIC).

  – Analysera behoven och stärka den administrativa kapaciteten hos den marockanska byrån för upphovsrätt (BMDA).

  – Fortsätta samarbetet med Europeiska patentverket och med EU:s kontor för harmonisering i den inre marknaden (varumärken och mönster) (KHIM).

- Samordning, samarbete och ökat medvetande vid bekämpning av varumärkesförfalskning och piratkopiering:

---

[3] **Gradvis tillnärmning till Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och förordning (EG) nr 1383/2003 om tullmyndigheternas ingripande.**

– **Intensifiera ansträngningarna för att effektivt genomföra immateriella äganderätter, särskilt genom att stärka den rättsliga uppföljningen.**

– Fortsätta och stärka medel till bekämpning av varumärkesförfalskning och piratkopiering genom att stärka befogenheter och administrativ kapacitet för tullmyndigheten och rättsväsendet.

– Analysera och utvärdera förekomsten av varumärkesförfalskning och piratkopiering inom nationellt nyskapande arbete och innovation.

– Öka allmänhetens medvetande om hur viktiga immateriella rättigheter är för landets ekonomiska tillväxt.

– Samarbeta med den privata sektorn och andra relevanta institutioner och införa regleringar för bekämpning av varumärkesförfalskning och piratkopiering (handlingsplan från Nationella kommittén för industriell äganderätt och bekämpning av varumärkesförfalskningar, CONPIAC), dialog med organisationer osv.).

- Samarbete och förhandlingar:

– Slutföra förhandlingar om ett valideringsavtal med Europeiska patentverket.

– Fortsätta och stärka samarbetet med medlemsstaternas och andra länders organ och OMPIC.

– Samarbeta om genomförandet av handelsavtalet om åtgärder mot varumärkesförfalskning (Acta-avtalet) och samordna bekämpningen av varumärkesförfalskning.

– Fortsätta att tillnärma den marockanska lagstiftningen till europeiska standarder, slutföra anslutningen till de konventioner som avses i artikel 39 i associeringsavtalet och genomföra Europa-Medelhavsstadgan för företag i frågor som rör innovationer.

Konvergens: för att målen ska nås kommer Marocko att ta hänsyn till EU:s befintliga regelverk. Jfr bilaga II.

6.12 Tullar

Fortsatt förstärkning av tullmyndigheternas kapacitet och harmonisering av tullagstiftningen med internationella och EU-standarder, och fortsatt genomförande av tullåtgärder som underlättar utbyten samtidigt som den internationella logistikkedjans säkerhet tillgodoses.

- Genomföra ömsesidigt erkännande av godkända ekonomiska aktörer (AEO):

– Kartlägga förfarande och status för godkända ekonomiska aktörer i Marocko.

– Stärka dialogen om systemet med godkända ekonomiska aktörer utifrån en diagnos av förfarande och status i Marocko för ett eventuellt ömsesidigt erkännande av godkända ekonomiska aktörer.

- Fortsätta arbetet mot en samordnad förvaltning med övriga aktörer för gränsfrågor (en enda kontaktpunkt).

- Genomföra anslutningen till den regionala konventionen om Europa-Medelhavstäckande regler om förmånsursprung och se till att den tillämpas.

- Se till att Marocko deltar och associeras före granskningen av de Europa-Medelhavstäckande reglerna om ursprung i den regionala konventionen.

Reform av kontrollkedjan:

  – Förbättra kontroller i förhand genom anordnande av workshoppar, studiebesök på affärsenheter på försöksstadiet, tillgång till yrkesinformation och inrättande av databaser om förflyttning av transportmedel och varor.

  – Förbättra kontrollsystem i efterhand genom tillgång till bättre metoder och teknik i form av specialanpassade datorapplikationer.

  – Öka de marockanska myndigheternas användning av datorunderstödd riskanalys och datorunderstött informationsutbyte om handelstransaktioner (internationellt tullnätverk).

- Utveckla det offentlig-privata partnerskapet, närmare bestämt genom Informationscentrum för etik (observatoire de l'Ethique) för att denna instans ska kunna utföra sitt arbete effektivt enligt principerna i Arushadeklarationen från Världstullorganisationen.

- Permanent tillämpa och anpassa den kombinerade nomenklaturen.

- Genomföra Marockos deltagande i gemenskapsprogrammet ”Tull 2013” och alla kommande tullprogram som är öppna för tredjeländer.

6.13 Företagspolitik

Marocko åtar sig att genomföra Europa-Medelhavsstadgan för företag som har blivit ett gemensamt referensdokument för Medelhavsländerna, däribland Marocko, när det gäller att förbättra investeringsklimatet, stimulera företagarandan samt främja investeringar och marknadstillträde i Europa-Medelhavsområdet.

Förbättra klimatet och villkoren för att gynna konkurrenskraftiga företag och främja investeringar

Förbättra affärsklimatet och fortsätta att genomföra Europa-Medelhavsstadgan för företag med hänsyn till slutsatserna från den gemensamma utvärdering som gjordes 2008 utifrån 77 indikatorer inom tio olika områden i stadgan[4]. Fokus bör framför allt ligga på att framsteg görs inom följande områden:

[4] Enkla förfaranden för företag, utbildning inom entreprenörskap, kompetenshöjning, lättare tillgång till finansiering och beskattning som gynnar investeringar, bättre marknadstillträde, innovation, starka yrkesorganisationer, högkvalitativa stödsystem och stödtjänster till företag, nätverk och partnerskap inom Europa-Medelhavsområdet samt tydlig och anpassad information till företagen.

– Reformera regelverket och förenkla administrationen.

– Tillgång till finansiering.

– Innovationspolitik.

– Humankapital (utbildning inom entreprenörskap och kompetenshöjning).

Uppmuntra samordning mellan ministerierna och mellan alla aktörer inom offentlig och privat sektor som berörs av utvecklingen av företag och främjande av innovation.

Uppmuntra arbetet inom den nationella kommittén för affärsklimat (CNEA) som i form av offentlig-privata partnerskap har lett till snabbare kartläggning och reformering av affärsklimatet genom att administrationen har förenklats och gjorts öppnare, det juridiska affärsklimatet har moderniserats och lösningen av handelstvister har förbättrats.

- Införa regionala kommittéer för affärsklimatet.

- Gemensamt utvärdera vilka framsteg som har gjorts i hela landet och vilka fördelar det har inneburit för företagen genom att ta del av regionala utvärderingar och kalibrera framstegen genom gemensamma indikatorer.

- Se över Europa-Medelhavsstadgan för företag så att större hänsyn tas till små och medelstora företag med utgångspunkt i småföretagsakten för Europa (”Small Business Act”). Lägga särskild vikt vid jämlikhet mellan män och kvinnor, företagens sociala ansvar och miljöskydd.

- Förbättra klimatet för investerare och investeringars lokala förankring.

- Utveckla den industriella, kommersiella och tekniska infrastrukturen, främst i form av innovationsparker, och främja skapandet av kluster.

- Upprätta ett gynnsamt klimat för forskning och innovation

- Förbättra tillgången till industrimark genom att göra det lättare att överföra fast egendom och få bygglov.

- Samla stöd hos lokala företag för utländska investeringar för att stimulera innovation och inhemsk ekonomisk utveckling.

- Uppmuntra inrättandet av och aktiviteter hos det marockanska innovationscentret (CMI).

- Införa en kategori för nystartade innovationsföretag och egenföretagare.

- Stärka stödet till mycket små företag inom ramen för en nationell strategi för just denna företagskategori.

- Förbättra företagens rättsmedel (även små och medelstora företag) genom utveckling av alternativa metoder för konfliktlösning (medling och skiljedomstol).

- Förbättra kvaliteten och handläggningstiden för rättsliga beslut som fattas av handelsdomstolar.

- Stärka samarbetet med partner i Medelhavsområdet på områdena piratkopiering och varumärkesförfalskning, genom utbyte av information och erfarenheter på dessa områden.

- Införa och utveckla det marockanska observationscentret för små och medelstora företag genom Nationella byrån för främjande av små och medelstora företag (ANPME) som ett verktyg för analys och uppföljning av företagens struktur.

6.14 Industriellt samarbete

Stärka attraktionskraften för forskningskapital

- Främja överföring av teknologi och industriellt partnerskap.

- Inrätta en zon för spin-off-företag och företagskuvöser med stöd i forskning och utveckling inom marockanska tillväxtbranscher.

- Främja samverkan och partnerskap med kluster inom EU.

- Stärka utbyte av erfarenheter och bästa praxis inom forskning och utveckling och industriell innovation, särskilt i fråga om inrättande av kluster, tekniska plattformar och teknikparker enligt förebild från innovationsparker.

- Utveckla partnerskapsåtgärder som stöd till framväxt och utveckling av industriverksamheter inom förnybar energi inom ramen för den nationella energistrategin.

Fortsätta dialogen om textil- och klädbranschens framtid

- Öka utbytet av god praxis inom nationella förvaltningar, branschorganisationer, företag, forskningscentrum och andra parter på arbetsmarknaden inom textil- och klädbranschen i Europa-Medelhavsområdet.

- Fördjupa diskussionerna inte enbart om utmaningarna för textil- och klädbranschen, utan även om möjlig framtida inriktning och konkreta åtgärder för att förnya branschen och stärka konkurrenskraften för textil och kläder inom Europa-Medelhavsområdet.

Underlätta dialog mellan olika branscher

- Öka utbytet av god praxis och diskussioner mellan olika nationella parter inom industrin, inte enbart om utmaningarna för industrin, utan även om möjlig framtida inriktning och konkreta åtgärder för att förnya den nationella industristrukturen och stärka Marockos konkurrenskraft.

- Stärka dialogen mellan olika branscher och områden som har koppling till industriell politik, som politik för små och medelstora företag, turism, rymdteknik, råvaror, normalisering och avtal om bedömning av överensstämmelse och godtagande.

Främja hållbar utveckling av företag

- Främja överföring av teknologi, god praxis för förvaltning och rationalisering och erfarenhetsutbyte inom hållbar utveckling för att stödja de marockanska företagen i deras utveckling.

Genomföra de regionala programmen för det industriella samarbetet mellan EU och länderna i Medelhavsområdet som följs upp genom att Marocko deltar

Delta i det industriella samarbetet mellan EU och länderna i Medelhavsområdet på regional nivå.

6.15 Konsumentskydd

- Fortsätta att tillnärma den marockanska lagstiftningen till EU:s regelverk och slutföra den nationella konsumentskyddslagstiftningen.

- Stärka den administrativa kapaciteten för att effektivt och konkret tillämpa konsumentskyddspolitiken, främst från högsta rådet för konsumentfrågor (conseil supérieur de la consommation) och marockanskt centrum för konsumentfrågor (centre marocain de la consommation).

- Marocko ska fortsätta att främja oberoende marockanska konsumentskyddsorganisationer och inrätta en fond för att finansiera projekt som föreslås av konsumentorganisationer i Marocko.

- Inrätta ett marockanskt centrum för konsumentfrågor.

6.16 Arbetstagare och samordning av social trygghet

Helt genomföra åtagandena enligt bestämmelserna i associeringsavtalet om arbetstagare och samordning av social trygghet

- Samordna systemen för social trygghet i enlighet med gällande lagstiftning.

- Se till att bestämmelsen om likabehandling i fråga om arbetsförhållanden, lön och uppsägning tillämpas fullt ut, för såväl marockaner som EU-medborgare som är legalt anställda.

- Garantera att bestämmelsen om icke-diskriminering i fråga om social trygghet för arbetstagare och deras familjer tillämpas fullt ut.

6.17 Statistik

Slutföra harmoniseringen av marockanska standarder med europeiska och internationella standarder

- Anta och genomföra lagförslag om statistik och genomföra handlingsplanen för 2013-2017.

- Fortsätta harmoniseringen av statistiska data och metoder för att säkra att statistiken är kompatibel med europeisk god praxis.

- Fortsätta att förbättra och utveckla det nationella statistiksystemet såväl kvantitativt som kvalitativt.

- Införa ett observationscentrum för handel och ny teknik och ett observationscentrum för innovation.

- Samarbete mellan det marockanska riksgäldskontoret (Office des Changes) och de europeiska institut som ansvarar för att ta fram statistik över betalningsbalans.

7. TRANSPORT, ENERGI, MILJÖ, INFORMATIONSSAMHÄLLET, FORSKNING OCH UTVECKLING

7.1 Transporter och infrastruktur

7.1.1 Utveckling av infrastrukturen (vägar, motorvägar, flygplatser, hamnar och anslutning till transeuropeiska nät)

Genomföra den nationella transport- och infrastrukturpolitiken genom införande av ett transportsystem av hög kvalitet, som är effektivt, konkurrenskraftigt och hållbart och vilar på följande grunder

- Befästa och stärka politiken för utveckling och underhåll av transportinfrastrukturen och dess anslutning till de regionala näten, särskilt det transeuropeiska transportnätet och uppmuntra den privata sektorn att delta i branschen.

- Utveckla den marockanska ekonomins logistiska konkurrenskraft, särskilt genom att inrätta logistikområden, utveckla aktörerna och de mänskliga resurserna samt förbättra varuflödena.

- Främja rörlighet och hållbara transporter genom utveckling av effektiva transportsystem som tar hänsyn till miljön och säkerheten för varor och personer.

- Främja tillnärmning av lagstiftningen till europeiska och internationella transportstandarder.

- Utveckla ett nationellt system för framtagning och uppföljning av planer för hållbar stadsutveckling för användare och gods i de största städerna.

Regional nivå

- Fortsätta planeringen för transportinfrastruktur i Medelhavet, särskilt det kommande transportnätet för Medelhavsområdet, och fastställa vad som krävs för att genomföra det samt förbättra anslutningarna till det transeuropeiska transportnätet.

- Fortsätta att delta i utvecklingen av satellitutbyggnadssystemen, de globala satellitnavigeringssystemen, applikationer som bygger på denna teknik i Medelhavsländerna och det nya regionala projektet Euromed GNSS II för satellitnavigering.

- Vidta de underlättande åtgärder som krävs i enlighet med handlingsplanen PART (den regionala transporthandlingsplanen för Medelhavet) som syftar till att förbättra

funktionen hos transportnätet för att öka transportflödet mellan Marocko, de regionala samarbetsparterna och EU.

7.1.2 Vägtransporter och trafiksäkerhet

Genomföra de utvalda åtgärderna och reformerna inom området vägtransporter och trafiksäkerhet

- Undersöka möjligheten att Marocko ansluter sig till Interbus-överenskommelsen för att harmonisera metoder och regler för internationella persontransporter på väg med de europeiska standarderna och öka kännedomen om dem i Marocko och EU:s medlemsländer.

- Utveckla ett integrerat kombinerat system för kollektivtrafik.

- Främja europeiska och internationella standarder för trafiksäkerhet.

- Genomföra ett system med intyg både för persontrafik och godstrafik för att garantera likabehandling inom godsbranschen och stimulera kollektivtrafiken.

- Stärka organisationers förmåga att tillämpa standarderna inom socialrätt och tekniska krav som överensstämmer med internationella konventioner och EU:s konventioner för transport av farligt gods, användning av intelligenta transportsystem och kör- och vilotider.

7.1.3 Järnvägstransporter

Genomföra de utvalda åtgärderna och reformerna inom området järnvägstransporter

- Främja interoperabiliteten mellan de marockanska järnvägsnäten och de europeiska.

- Samarbeta för att tillämpa det europeiska trafikstyrningssystemet för tåg (ERTMS) för att nå den internationella standarden och ytterligare höja säkerheten i tågtrafiken.

Regional nivå

- Undersöka fördelarna med regionalt samarbete för att främja effektivitet, säkerhet och interoperabilitet hos landtransporter (väg, järnväg och stadstrafik).

- Fortsätta tillnärmningen av lagstiftningen till europeiska och internationella standarder i ett regionalt perspektiv.

7.1.4 Lufttransporter

Genomföra de utvalda åtgärderna och reformerna inom området lufttransporter

- Fortsätta genomförandet av den befintliga nationella flygpolitiken och justera flyglagstiftningen genom att anta ett lagförslag till civil flyglag.

- Genomföra Europa–Medelhavsavtalet om luftfart från 2006 till alla delar för att åstadkomma den rättsliga konvergens som föreskrivs i avtalet.

- Upprätta ett nära samarbete på området luftfartssäkerhet, i form av ett program för utveckling av säkerhetsutrustningen som omfattar förstärkning av radartäckningen och utökad automatisering av luftfartskontrollen.

- Undersöka möjligheterna för Marocko att delta i det gemensamma europeiska luftrummet i enlighet med det förfarande för rättslig konvergens som föreskrivs i Europa–Medelhavsavtalet om luftfart från 2006. I detta syfte kommer det att undersökas om Marocko snabbt kan delta i kommittén för det gemensamma luftrummet.

- Fortsätta samarbetet om flygledning

- Fortsätta Marockos gradvisa deltagande i programmet för säkerhetskontroll av utländska luftfartyg (Safa), utifrån det samarbetsavtal som undertecknades med Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (Easa) den 23 mars 2011.

- Inleda samråd med EU för att införa arrangemang för att underlätta tillgången till utrustning för att forsla bort flygplan som genom nödsituation blivit kvar på Marockos internationella flygplatser.

- Inleda samråd med EU för att hitta ett sätt att justera marktjänstagenter för räddningsarbete och bekämpning av flygplansbränder (SLIA) så de överensstämmer med internationella och/eller europeiska standarder när det gäller val av utrustning för räddningsarbete och brandbekämpning, utbildning, kvalifikationer och/eller avtal med personalen.

Regional nivå

- Fortsätta tillnärmningen av lagstiftningen till europeiska och internationella standarder i ett regionalt perspektiv.

- Fortsätta samarbetet med EU samt partner i Medelhavsområdet inom ramen för det regionala projektet Euromed Aviation.

- Fortsätta samarbetet och stödet inom säkerhetsfrågor genom enheten för flygsäkerhet i Medelhavsländerna inom Europeiska byrån för luftfartssäkerhet.

7.1.5 Sjöfart

Genomföra de utvalda åtgärderna och reformerna inom området sjöfart

- Fördjupa samarbetet med EU för att synkronisera den marockanska politiken för sjöfartssäkerhet med EU:s.

- Inleda en dialog om utvecklingen av hamnar, förbättring av hamntjänster, harmonisering av hamnförfaranden, förvaltning och planering av havsområdet, säkerhet till sjöss och i hamn, förbättring av sjöfartsförbindelserna mellan EU och Marocko, nämligen de så kallade sjömotorvägarna.

- Tillämpa effektiva säkerhetsåtgärder i form av kontrollsystem i hamnstaten och flaggstaten och stärka kapaciteten hos sjöfartsförvaltningens strukturer så att den kan

ta sitt ansvar inom områdena säkerhet, förebyggande och kontroll av marina föroreningar.

- Genomföra Internationella sjöfartsorganisationens internationella konventioner och resolutioner från Kommittén för skydd av den marina miljön.

- Säkerställa effektiv och billig administration för hamnar som identifierats som hamnar för sjömotorvägar (förfaranden och administrativ samordning av inspektioner) samt hög servicekvalitet (hamnarnas infrastruktur och tjänster, marina och intermodala tjänster).

- Stimulera dialogen med kommissionen för att ta fram en samarbetsplan för att stärka kapaciteten för, förebyggandet och bekämpningen av föroreningar i Medelhavsområdet, med målet att Marocko ska delta i Europeiska sjösäkerhetsbyrån.

Regional nivå

- Fortsätta att delta i det regionala samarbetet rörande havspolitik, hamnar och närsjöfart (*short sea shipping*).

- Fortsätta samarbetet med EU samt partner i Medelhavsområdet inom ramen för internationella sjöfartsorganisationen och främja deltagandet i det nya regionala projektet kring sjösäkerhet (Safemed) och sjömotorvägarna (Medamos).

7.1.6 Logistikkedjan

Genomföra de utvalda åtgärderna och reformerna inom området logistik

- Fortsätta genomförandet av en ny nationell utvecklingsstrategi för Marockos logistiska konkurrenskraft.

- Införa en dialog om logistikkedjan i syfte att Marocko ska delta i de åtgärder som EU inledde 2007 för att förbättra och trygga logistikkedjan.

7.1.7 Transportarbetare

- *Inleda ett samråd med EU för att enas om ett gemensamt erkännande av yrkesbenämningar för transportyrken, här de personer som framför fordon inom sjöfart och luftfart.*

Konvergens: För att målen ska nås kommer Marocko att, för att nå konvergens med lagstiftningen, med stöd av EU ta hänsyn till Europeiska unionens standarder för vägtransport, järnvägstransport, sjötransport, flygtransport och hamnar.

7.2 Energi

Stärka dialogen och konvergensen för energipolitiken samt tillhörande administration och lagstiftning i syfte att gradvis integrera den marockanska energimarknaden med EU:s energimarknad, ***med särskild hänsyn till miljötänkandet***

- Genomföra energistrategier som överensstämmer med EU:s strategier och som bygger på målen säker försörjning, konkurrenskraft och hållbar energi.

- Fortsätta utformningen och genomförandet av strategier för att minska koldioxidutsläppen.

- Genomföra den marockanska energistrategin på medellång och lång sikt (2020/2030) och den nationella handlingsplanen för prioriterade områden.

- Stärka den befintliga energidialogen inom ramen för associeringsavtalet.

- Utforma och genomföra en vision till 2020 för att stärka institutionerna, i detta fall ministeriet för energi och gruvfrågor och även dess regionala verksamhet.

- Stärka systemet för strategisk observation och övervakning i syfte att skapa bättre prognoser och planering för energin, däribland energistatistik, genom utbyte av information och expertkunskaper och höja kompetensnivån för att nå upp till europeisk standard.

- Utbyta expertkunskaper och erfarenheter för att fördjupa och snabba på konvergensen inom politiken för gas och elektricitet, praxis och lagstiftning, administration, organisation, teknik och bestämmelser inom energisektorn så att de tillnärmas gemenskapens regelverk.

- Diversifiering av energisektorn:

  – Samarbeta för att genomföra de förhållanden som krävs för att naturgasanvändningen ska kunna utvecklas: lagstiftning, tekniska åtgärder och stödåtgärder.

  – Samarbeta för att utveckla alternativa energikällor: teknologisk forskning och utveckling inom områdena oljeskiffer och skiffergas.

- Genomföra ett nationellt energiregleringssystem för elektricitet och naturgas och en gradvis anpassning till EU:s el- och gasdirektiv. För att uppnå detta ska lagar om elektricitet och gas samt tillämpningsföreskrifter antas.

- Fortsätta reformerna av el- och gassektorerna för att förbättra deras kapacitet och gradvis avreglera dem i överensstämmelse med EU:s regelverk.

Förstärkning av det regionala energisamarbetet.

- Stärka Marockos roll i det regionala energisamarbetet, för att förverkliga solenergiplanen för Medelhavsområdet, i linje med den prioriterade handlingsplanen 2008-2013 inom ramen för Euromed-samarbetet samt med målen i Medelhavsunionen.

- Fortsätta samarbetet inom ramen för regionala initiativ och projekt.

- Konsolidera och stärka befintliga förbindelser och transitinfrastruktur genom Marocko för att förbinda el- och gasnäten i södra och norra Medelhavsområdet.

- Gradvis integrera elmarknaderna i Marocko, Algeriet och Tunisien.

- Stärka Marockos regionala lagringskapacitet för energiprodukter.

- Underlätta finansieringen av energiinfrastruktur: gradvis tillnärma det marockanska systemet till EU:s praxis i fråga om lagring av energiprodukter.

Samarbete om kärnkraftssäkerhet

- Samarbeta för att genomföra de förhållanden som krävs för att eventuellt utveckla ett civilt kärnkraftsprogram för elproduktion: utbyte av information och expertkunskaper, arrangemang för kärnkraftssäkerhet och skydd mot radioaktiv strålning.

- Utbyta expertkunskaper och erfarenheter för att inrätta en lagstiftning som överensstämmer med EU:s lagar och praxis för att säkerställa den högsta nivån av kärnkraftssäkerhet och ett lämpligt skydd mot joniserande strålning.

- Samarbeta för att inrätta ett oberoende nationellt organ i Marocko för kontroll av kärnkraftssäkerhet och skydd mot radioaktiv strålning.

Främjande av energieffektivitet.

- Fortsätta åtgärderna för energieffektivitet inom ramen för det nationella handlingsprogrammet för prioriterade områden, nämligen industri, bostäder, offentliga byggnader, transport och turism.

- Stärka administrationen och organisationen, närmare bestämt byrån för utveckling av hållbar energi och energieffektivitet.

- Genomföra lagstiftning som överensstämmer med EU:s lagar och de initiativ som krävs, nya mekanismer för finansiering (utomstående investerare, mekanism för ren utveckling osv.) och utbildning, medvetandegörande och kommunikation.

- Delta i EU-programmet ”Intelligent energi”.

Utvecklad användning av förnybara energikällor

- Förverkliga de nationella utvecklingsmålen om förnybar energi och genomföra den marockanska solenergiplanen och det marockanska vindkraftsprojektet.

- Fortsätta utvecklingsåtgärderna för förnybar energi i stor och liten skala (soldrivna vattenvärmare, solpaneler anslutna till elnätet eller inte, biomassa osv.) och export av grön el, däribland nya incitament och mekanismer för finansiering.

- Stärka administration och organisation, upprätta och genomföra handlingsplaner inom dessa områden som överensstämmer med EU:s regler.

- Utveckla den nationella biomassapotentialen.

- Samarbeta inom forskning, utveckling och innovation för att främja en hållbar utveckling.

- Inrätta centrum och institut för forskning och utveckling som arbetar med att utveckla teknik för hållbar energi, energieffektivitet och förnybar energi: fastställa forskningsområden, inrätta forskningsenheter och höja kompetensen.

- Förbättra utbildningen inom utbildningsinstitut som drivs av energiministeriet inom ovannämnda områden.

- Inrätta plattformar och forskningsanläggningar som omfattar innovativa företag, forskningscentrum och utbildningsorganisationer, särskilt i fråga om förnybar energi, energieffektivitet och avsaltning av havsvatten genom solenergi.

- Installera teknik och material som främjar energieffektivitet och förnybar energi på nationell nivå, genom att inrätta industriella distributionskanaler och genomföra program för forskning och utveckling.

Förbättrad säkerhet och kontroll av energianläggningar

- Förbättra säkerheten hos energianläggningar och utrustning och systemet för tekniska kontroller och riskförebyggande i anläggningarna.

- Utbyta erfarenheter och expertkunskaper för att stärka energiministeriets energilaboratorium, i fråga om kontroll av kolvätens kvalitet.

- Utbyta erfarenheter och expertkunskaper för att certifiera energiministeriets energilaboratorium.

- Samarbeta för att införa en strategi för att förebygga och hantera risker inom sektorerna energi och gruvor och sprängämnen och tryckutrustning.

7.3 Gruvor

Förstärkning av samarbetet och partnerskapet för att utveckla gruvnäringen.

- Stärka kapaciteten i fråga om gruvlagstiftningen, utvecklingen av småskalig gruvdrift, brytning och prospektering, förvaltning av gruvor och mineraltillgångar, utveckling av den geologiska infrastrukturen och geografiska informationssystemen.

- Skydda miljön och återställa eller omvandla gruvområden efter att gruvorna stängts.

- Inrätta och utveckla informationssystem för gruvor och oljetillgångar och gruvstatistik.

- Organisera och valorisera sektorn för mineralprover och prover från fossila bränslen.

7.4 Miljö och vatten

Främja god miljövård, däribland ökad konvergens med EU:s lagstiftning och politik

Förstärkning av administrativa strukturer och strategisk planering

- Stärka och komplettera införandet av marockanska institutioner med ansvar för miljöskydd, föroreningskontroll och vattenförvaltning på central, regional och lokal nivå, däribland samordning och samråd mellan olika aktörer.

- Stärka kapaciteten för strategisk planering, däribland ekonomiska strategier med inspiration från EU:s erfarenheter.

- Inrätta och utrusta inspektörsgrupper som ska se till att miljölagarna följs i Marocko.

- Tillämpa marknadsinstrument (exempelvis miljöskatter) och se till att principen att förorenaren betalar genomförs, däribland skapa ett system för miljöansvarighet.

Miljöbedömningar

- Stärka systemet för miljökonsekvensbedömningar, däribland de nationella och regionala kommittéerna för konsekvensbedömning och offentlig kungörelse, och se till att det överensstämmer med EU:s lagstiftning.

- Stärka systemet för strategisk miljöbedömning av planer och program.

Stöd till aktörer i civilsamhället och till allmänhetens deltagande

- Stödja aktörer i civilsamhället och stärka allmänhetens deltagande i miljöfrågor med inspiration från EU:s erfarenheter och goda praxis.

Tillgång till information

- Stärka systemet för insamling och bearbetning av miljöinformation i Marocko, med inspiration från EU:s erfarenheter och goda praxis.

- Förbättra allmänhetens tillgång till miljöinformation och se till att lagen om allmänhetens rätt att få tillgång till miljöinformation och beslutsfattande i miljöfrågor följs.

Kommunikation och spridning av information

- Utveckla och genomföra kommunikationsstrategier för miljöfrågor.

- Ta fram och publicera regelbundna rapporter om miljöstatusen på nationell och regional nivå.

Främja miljöbranscherna och tillnärmningen till/konvergensen med EU:s miljölagstiftning och miljöpolitik

Luftkvaliteten

- Främja bättre luftkvalitet (gränsvärden, upprättande och klassificering av zoner och tätorter, upprättande av ett system för övervakning och utvärdering av luftkvaliteten) för att förbättra människors hälsa och miljön, med inspiration från EU:s ramlagstiftning.

- Utarbeta och genomföra handlingsplaner för bekämpning av luftföroreningar, däribland gränsöverskridande föroreningar.

Skydd av havsmiljön

- Främja skyddet av havsmiljön, däribland bevarandet av de marina ekosystemen.

- Anta lagstiftning för integrerad förvaltning av kustområdena.

Avfallshantering

- Genomföra den nationella strategin för avfallshantering.
- Främja inrättandet av ett integrerat nät av anläggningar för avfallshantering, däribland stationer för hantering av industriavfall.
- Införa ett system för tillstånd och registrering av avfallsanläggningar och ett system för inspektioner av anläggningarna med inspiration från principerna i EU:s lagstiftning samt professionalisera den informella sektorn.

Naturskydd

- Fortsätta införandet av naturskyddsområden med inspiration från EU:s principer och goda praxis.
- Fortsätta genomförandet av strategin för att skydda och återställa skogarnas ekosystem, bromsa avskogningen och fortsätta återbeskogningen enligt styrplanen för återbeskogning (PDR). Fortsätta det pågående arbetet med att införa skogscertifiering (Forest Stewardship Council/SFC).
- Förbättra de vetenskapliga kunskaperna om den nationella biologiska mångfalden (arter, ekosystem och klassificeringsproblem).
- Återställa skadade ekosystem och anta åtgärder för att gynna återhämtningen av hotade arter i samarbete med lokalbefolkningen.
- Genomföra den nationella lagstiftningen för handel med vilda arter i överensstämmelse med kraven i konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter.

Industriella föroreningar och risker

- Införa ett integrerat system för att förebygga och minska föroreningar från stora industrianläggningar, med inspiration från europeiska standarder och goda praxis.
- Införa ett system för hantering av risker vid större olyckor med farliga ämnen, med inspiration från europeiska standarder och europeisk god praxis.

Kemiska produkter

- Anta standarder för registrering, bedömning och tillstånd av kemiska ämnen med inspiration från EU:s lagstiftning och goda praxis.
- Anta en strategi för att gradvis ersätta de kemiska ämnen som är farligast för människors hälsa och miljön.

Ökenspridning och markskyddsåtgärder

- Genomföra åtgärderna i planen för bekämpning av ökenspridning och markskydd.

Kapacitet att utfärda tillstånd, uppföljning och inspektion

- Stärka den administrativa kapaciteten hos de marockanska myndigheter som ansvarar för miljöskydd och vattenförvaltning i fråga om utfärdande av tillstånd, uppföljning och inspektion.

Integrering av miljöhänsyn

- Främja fortsatt integrering av miljöhänsyn i andra sektorer som vatten, skog, jordbruk, utbildning, energi, transport, fiske, industri och forskning.

Stärka det regionala och internationella miljösamarbetet

Internationellt samarbete

- Stärka genomförandet av konventioner och protokoll på miljöområdet som Marocko är part i och arbeta för ratificering av ytterligare konventioner och protokoll som ingår i EU:s rättssystem.

Regionalt samarbete

- Stärka samarbetet inom ramen för konventionen om skydd av Medelhavets marina miljö och kustregion (Barcelonakonventionen) och dess protokoll.

- Fortsätta att samarbeta inom ramen för initiativet Horisont 2020.

- Stärka samarbetet med Europeiska miljöbyrån när det gäller dess regionala verksamhet, däribland de gemensamma miljöinformationssystemen.

Konvergens**:** För att målen ska nås kommer Marocko att, för att nå konvergens med lagstiftningen, med stöd av EU gradvis ta hänsyn till Europeiska unionens relevanta standarder för god miljöförvaltning, luftkvalitet, avfallshantering, förvaltning av vattentillgångarna och skydd av havsmiljön, naturskydd, industriföroreningar och kemiska produkter.

Klimatförändringar

- Stärka och komplettera inrättandet av marockanska institutioner med ansvar för klimatfrågor.

- Genomföra Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar. Upprätta och ta i bruk strategier och planer för att mildra och anpassa sig till klimatförändringar.

- Inventera växthusgaserna.

- Samarbeta om att utveckla och införa ett system efter 2012 för klimatförändringar.

- Samarbeta för att mildra och anpassa sig till klimatförändringarna.

- Samarbeta för att genomföra överenskommelserna från Cancun och Durban.

- Främja en strategi för utsläppssnål utveckling som ett steg mot en grön ekonomi.

- Främja mildrande åtgärder på nationell nivå, däribland sektoriella kreditmekanismer.

- Främja hänsyn till klimatförändringar i beslutsfattandet.

- Vidta förberedande åtgärder för ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser.

- Integrera prioriteringarna av klimatförändringarna i jordbruket: utöka fruktodlingarna; använda utvalt utsäde av sorter som är anpassade till klimatet; sprida teknik för vattenuppsamling och förbättring av bevattningssystemen; tillgängliggöra resultaten från jordbruksforskning till förmån för jordbrukets utveckling.

Vatten

Genomförande av den nationella vattenstrategin för att konsolidera regelverken och säkra en integrerad förvaltning av vattenresurserna

- Främja förvaltningen av vattenbehovet och vattenreningen genom följande åtgärder:

  – Spara vatten i bevattningssystemen genom en omfattande övergång till riktad bevattning och effektivisering av vattenanvändningen inom jordbruket.

  – Genomföra ett system för behandling av dagvatten avsedda för jordbruket med inspiration från principerna i EU:s lagstiftning.

  – Spara vatten inom områdena dricksvatten, industri och turism.

- Främja bevarande och skydd av vattentillgångarna, den naturliga miljön och känsliga områden genom följande åtgärder:

  – Skydda vattentillgångarnas kvalitet och bekämpa föroreningar.

  – Genomföra ett system för kvalitetsförbättring av avloppsvatten som släpps ut av kommuner och industri.

  – Bevara grundvatten och flodområden, oaser och sumpmarker.

  – Genomföra ett system för kvalitetsförbättring av vatten, däribland badvatten, med inspiration från principerna i EU:s lagstiftning.

- Minska sårbarheten för naturkatastrofer knutna till vatten och anpassning till klimatförändringarna:

  – Förbättra skyddet av personer och egendom mot översvämningar och bekämpa effekterna från torka genom förvaltningsplaner för torka i form av vattenmagasin.

  – Genomföra de beslutade åtgärderna i den nationella planen för översvämningsskydd.

  – Förbättra det förebyggande skyddet genom system för nivåövervakning och räddningsplaner.

- Fortsätta reformer av lagstiftning och administration genom att genomföra bestämmelserna i lag 10-95 fullt ut samt se över lagen och integrera de aspekter som inte omfattas, nämligen vattenbesparing och återanvändning av renat vatten.

- Modernisera informationssystemen och öka resurser och kompetens genom följande åtgärder:

  – Modernisera administrationen, förnya och förbättra vattenförvaltning och vattenmagasin.

  – Stärka och modernisera systemet för insamling och bearbetning av information om vatten i Marocko genom införande av ett nationellt informationssystem om vatten, med inspiration från EU:s erfarenheter och goda praxis.

  – Stärka den administrativa kapaciteten hos de marockanska myndigheter som ansvarar för vattenförvaltning i fråga om vattenregleringsbestämmelser, utfärdande av tillstånd, uppföljning och inspektion, i form av en tillnärmning till relevant europeisk lagstiftning.

  – Utveckla och genomföra strategier för kommunikation och medvetandegörande i vattenfrågor.

  – Stärka kapaciteten för strategisk planering, däribland ekonomiska strategier med inspiration från EU:s erfarenheter.

- Förvaltning och utveckling av vattentillgångarna:

  – Främja och utveckla vattentillgångarna på okonventionellt vatten som avsaltning av havsvatten, avmineralisering av salthaltigt vatten, återanvändning av renat vatten och uppsamling av regnvatten.

7.5 Informationssamhället

- Analysera möjligheterna till ett bättre samarbete mellan EU och Marocko på området informationssamhället, särskilt i fråga om utveckling av synergieffekter mellan strategin ”Maroc Numéric” (Ett digitalt Marocko) och En digital agenda för Europa.

- Fortsätta att utveckla och införa ett komplett regelverk för elektronisk kommunikation som ska omfatta tillstånd, tillgång och sammankoppling av nät och tjänster, samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter, konsumentskydd, behandling av personuppgifter och skydd av privatlivet på området elektronisk kommunikation samt en effektiv förvaltning av radiofrekvensspektret.

- Fortsätta arbetet med de viktigaste utvecklingslinjerna på lagstiftningsområdet**:**

  – Utvärdera läget i syfte att införa tillståndssystem för tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster.

  – Fördjupa marknadsanalyserna genom att till exempel analysera marknaden för (fysiskt) tillträde i grossistledet till nätinfrastruktur, inklusive delat tillträde eller tillträde till accessnätet, erhållen position och marknaden för bredbandstillträde för grossistledet. Det är också nödvändigt att på ett effektivt

och ändamålsenligt sätt genomföra kraven i fråga om tillträde (urval och förhandsurval av operatör, bitströmstillträde, tillträde till accessnätet osv.) för de operatörer som har ett stort inflytande på viktiga marknader.

– Underlätta flyttbarheten för fasta och mobila abonnemang och införa bättre förfaranden (flyttbarhetsfrist för ett nummer till en annan operatör, avbrottsperiod av tjänsten för konsumenten, längsta avtalsperiod, påföljder vid överträdelser och konkurrensbegränsande metoder osv.).

– Se till att det införs effektiva åtgärder för att bevara den elektroniska kommunikationen konfidentiell och stoppa oönskad kommunikation (spam).

- Utforma och införa ett system för att höja säkerheten i informationssystemen och skydda infrastrukturen och känsliga uppgifter; främja stabil funktion hos näten och tjänsterna med respekt för principerna om öppenhet och interoperabilitet.

- Höja standarden och utformningen på applikationer för e-förvaltning så att de offentliga informationssystemen blir kompatibla, på grundval av den europeiska interoperabilitetsramen EIF (*European Interoperability Framework*).

- Införa specifikationer, normer och standarder för dematerialisering av transaktioner *mellan företag (B2B)* för små och medelstora företag för att dematerialisera utbyten och underlätta handelstransaktioner i samråd med kompetenta, oberoende europeiska organisationer inom dessa områden (nämligen Europeiska standardiseringskommittén CEN, Europeiska kommittén för elektroteknisk standardisering Cenelec och Europeiska institutet för telekommunikationsstandarder ETSI).

- Främja samarbete och ömsesidigt informationsutbyte om strategier som rör allt från elektroniska nät och kommunikationer, användning av det elektriska radiospektret, licenssystemet och immateriella äganderätter inom det digitala området, till utveckling av elektroniska transaktioner för att främja utbyten mellan förtag och den framtida utvecklingen av informationssamhället på nationell, regional och global nivå.

- närmare bestämt fortsätta framstegen med att genomföra den nya strategin för ett digitalt Marocko (”Maroc Numéric”) i dialog och samarbete om informations- och kommunikationsteknik (IKT):

  – Bygga fler offentliga centrum med internettillgång som gör att en större andel av allmänheten får tillgång till ny teknik (snabbt internet och offentliga tjänster), särskilt i glesbygd och landsbygd för att bekämpa den digitala klyftan.

  – Stödja den nationella, kulturella och utbildningsrelaterade digitala utvecklingen, i kombination med offentliga åtgärder på området, privata initiativ och internationella partnerskap.

  – Utvärdera läget för tillgången till offentliga uppgifter och tillstånd att använda och återanvända offentliga uppgifter till förmån för allmänhet och företag.

– Uppmuntra medborgarna att delta i införandet av strategin för ett digitalt Marocko inom områdena informationsteknik och telekommunikationer.

– Främja entreprenörskap och innovation inom informations- och kommunikationsteknik i den privata sektorn och inom utbildning och undervisning.

– Utbyta information och god praxis om certifiering i fråga om elektroniska underskrifter och inom säkerhet för kommunikationer och elektroniska transaktioner.

– Stödja framtagning och spridning av ett program för nationell övergång för Marocko till adressystemet IPv6 för internet.

- Stärka all form av samarbete med EU i fråga om normer och standarder för informations- och kommunikationsteknik, särskilt vad gäller digital-tv, framtida digitala nät för mobiltelefon och internet, sammanlänkning av nät med mycket hög hastighet som är ett resultat av forskning (nästa steg i EUMEDCONNECT), samt lagstiftningsstöd vid den tekniska utvecklingen av informationssamhället.

  – Uppmuntra marockanskt deltagande, både offentligt och privat, däribland i form av gemensamma projekt inom området informations- och kommunikationsteknik, europeiska program för forskning och innovation, inom områden som stora sociala utmaningar, utveckling av infrastrukturen för snabbt internet och uppgifter som är forskningsunderlag.

  – Främja regionalt samarbete med EU, nationell forskning med europeiska partner, anslutning eller lansering av forskningsnätverk och forskarutbyte med EU:s medlemsländer.

  – Planera för lansering av ett forskningsprogram i Europa-Medelhavsområdet som är bättre anpassat till miljön och utvecklingen i Medelhavsområdet.

- Främja fri tillgång till internet och samarbeta med tillsynsmyndigheter i södra Medelhavsområdet.

- Samarbeta med gruppen av tillsynsmyndigheter i Europa-Medelhavsområdet vad gäller elektronisk kommunikation (Emerg) och med EU-medlemsstaternas tillsynsmyndigheter i frågor av gemensamt intresse.

7.6 Vetenskap och teknik, forskning och utveckling

Utveckling av kapaciteten inom forskning och innovation som grund för utvecklingen av ekonomin och samhället och Marockos integration i det europeiska forskningsområdet.

- Förstärkning av det nationella forskningssystemets roll i Marockos utveckling:

  – Förbättra förvaltningen av det nationella forskningssystemet.

  – Utveckla kvalitetscertifikat för laboratorierna och uppmuntra forskarna att bilda grupper och forskningslag.

– Införa valoriseringsstrukturer.

– Stärka mekanismen för intern och extern utvärdering av forskningen och införa mekanismer för bättre samordning mellan de olika aktörerna i det nationella forskningssystemet.

– Främja samarbete och partnerskap mellan universitet och forskningsorgan och slutanvändarna av forskningsresultaten.

– Fortsätta genomförandet av Europa-Medelhavsstadgan för företag när det gäller aspekter som rör innovation, och samtidigt utvärdera vilka framsteg som gjorts utifrån indikatorer som fastställs på regional nivå.

– Främja vetenskapliga och tekniska partnerskap i Europa-Medelhavsområdet.

– Engagera den marockanska kompetens som finns i Europa för att stärka utbytena och relationerna mellan Marocko och EU inom vetenskap, teknik, forskning och innovation.

– På nytt undersöka anslutningsvillkoren för Marocko till programmet för forskningssamordning Eureka.

- Marockos deltagande i det europeiska forskningsområdet:

  – Undersöka möjligheten till vetenskapligt samarbete som till exempel bygger på verksamheten i ”*project twinning*” (programme level management) inom prioriterade gemensamma teman i de europeiska forsknings- och innovationsprogrammen.

  – Förbättra villkoren för Marocko att delta i europeiska forsknings- och innovationsprogram.

  – Stärka de marockanska universitetens och forskningscentrens forskningskapacitet i syfte att Marocko i framtiden ska kunna ansluta sig till europeiska forsknings- och innovationsprogram och delta i högre grad i COST *(europeiskt samarbete inom vetenskap och teknik).*

  – Stärka nätverket av kontaktpunkter för nationella teman i Marocko för europeiska forsknings- och innovationsprogram och främja utbyten med europeiska motsvarigheter.

  – Öka utbytet av medarbetare i forskningsprojekten och främja marockanska forskares deltagande i internationella vetenskapliga diskussioner.

  – Se till att villkoren uppfylls för att Marocko ska kunna ansluta sig till och delta i programmen från Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT).

Konvergens**:** För att målen ska nås kommer Marocko att, för att nå konvergens med lagstiftningen, med stöd av EU ta hänsyn till Europeiska unionens relevanta standarder för vetenskap och teknik, forskning och innovation, särskilt de bestämmelser i de europeiska forsknings- och innovationsprogrammen som syftar till att öka industrins konkurrenskraft, livskvaliteten och uppmuntra hållbar utveckling.

7.7 Audiovisuella sektorn

- Främja utbyte av perspektiv, information och erfarenheter om den audiovisuella politiken, däribland lagstiftningsaspekter.

- Stödja sektorn för att förbättra förvaltningsnormerna, kvaliteten på produktionen, konkurrenskraften och höja kompetensen genom utbildning och tekniskt stöd.

- Stödja utvecklingen av ett transparent, effektivt och förutsägbart regelverk, som omfattar en översyn av lagstiftningen och genomförande av nya konstitutionella befogenheter för den höga myndigheten för audiovisuell kommunikation.

7.8 Integrerad havspolitik

Utveckla relationerna så att Marocko kan delta i EU:s integrerade havspolitik

- Utveckla en helhetssyn på all verksamhet som rör eller påverkar hav och kustområden, såväl på nationell som på regional nivå.

- Fortsätta att förbättra förvaltningen av dessa olika maritima verksamheter genom utveckling av verktyg som fysisk planering i kust- och havsområden, integrerad förvaltning av kustområden och åtgärder inom forskning om kust- och havsområden.

7.9 Turism

- Genomföra turiststrategin vision 2020.

- Utbyta information om politik, åtgärder och projekt inom hållbar, högkvalitativ och ansvarsfull turism.

8. SKOLA, UTBILDNING OCH HÄLSA

8.1 Skola

Befästa principen om lika möjligheter

- Minska avhoppen från skolan, särskilt bland flickor på landsbygden.

- Öka antalet som återvänder till skolan.

- Förbättra studiestödssystemet.

- Bekämpa våld i skolan.

Göra grundskolan tillgänglig för alla och bekämpa analfabetismen

- Minska analfabetismen, särskilt bland unga och kvinnor på landsbygden.

- Göra den obligatoriska grundskolan tillgänglig för alla (till och med högstadienivå).

- Öka andelen elever som fortsätter på behörighetsgivande nivå, särskilt flickor.

Höja kvaliteten på undervisningen i skolan

- Göra förskolan tillgänglig för alla.

- Minska andelen elever som går om klasser.

- Göra kunskaper i undervisningsspråket allmänna och undervisning av främmande språk allmänt tillgänglig.

- Förbättra lärarutbildningen.

- Förbättra studievägledning och uppföljning av elever med svårigheter.

Fortsätta genomförandet av Europa-Medelhavsstadgan för företag för aspekter som rör skolan

- Utveckla utbildningen i företagaranda som en nyckelkompetens inom primär- och sekundärundervisningen.

- Gemensamt utvärdera vilka framsteg som gjorts utifrån relevanta indikatorer som definieras på regional nivå.

8.2 Utbildning och yrkesutbildning

- Stödja reformen av yrkesutbildningen.

- Fortsätta dialog och utbyten om instrument som det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (Ecvet) och den europeiska referensramen för kvalitetssäkring av yrkesutbildning (EQAVET).

- Skapa administrativa och operationella förhållanden för att inrätta en nationell referensram för kvalifikationer.

- Reformera yrkesutbildningssystemet och dess förvaltning (i samarbete med arbetsmarknadens parter) och stärka dialogen mellan utbud och efterfrågan på kompetens för att bättre anpassa den till arbetsmarknadens behov.

- Förbättra analyserna av arbetsmarknaden och utformningen av offentlig politik som bygger på bevis (*evidensbaserad*).

- Stärka fortbildningen genom bättre förvaltning av medel till fortbildning (reform av specialkontrakt) för att öka tillgången och kvaliteten.

- Fortsätta genomförandet av Europa-Medelhavsstadgan för företag när det gäller aspekter som rör utbildning, med särskild tonvikt på utbildning inom entreprenörskap. Förbättra informationsinsamling om utbildning som sker inom företagen. Gemensamt utvärdera vilka framsteg som gjorts utifrån relevanta indikatorer som definieras på regional nivå.

8.3 Högre utbildning

Stödja reformen av det marockanska högre utbildningssystemet och dess överensstämmelse med principerna för Bolognaprocessen

- Inleda en dialog och genomföra utbyten i enlighet med principerna och rekommendationerna för Bolognaprocessen om upprättandet av det europeiska området för högre utbildning.

- Konvergens på lagstiftningsområdet med Bolognaprocessens mål.

- Införande av verktyg för ökad insyn, förenklad redovisning och erkännande av studier, som exempelvis det europeiska systemet för överföring och ackumulering av

studiemeriter (ECTS) samt tillägg till examensbevis (antagande och effektivt inrättande av systemet för studiemeriter, ämnen och berörda högskolor).

- Fortsatt upprättande av nationella referensramar för kvalifikationer (NQF).

- Stärkt utveckling av utbildningar med förvärvsinriktning för att förbättra anställningsbarheten för högskoleutbildade och utveckla aktiva partnerskap med yrkesutövare.

- Genomförande av systemet för uppföljning av framgångsrika kandidater och förbättring av inträdesgraden.

- Förbättrad process för minskad koncentration och centralisering av utbildningstjänster och minskad centralisering av den högre utbildningen med målsättningen att arbeta för ”en utvidgad regionalisering”.

Förbättrat tillträde till det högre utbildningssystemet

- Förbättrade sociala tjänster till studenterna (sociala stipendier, meritstipendier, studentbostäders mottagningskapacitet, studentrestauranger, grundläggande obligatorisk sjukförsäkring).

- Genomförande av kompletterande åtgärder för studenterna, i synnerhet på högskolor med fri antagning.

- Genomförande av åtgärder mot kvarsittning och dropout (integrerat system för språkundervisning, metodmoduler för akademiskt arbete, språk- och kommunikationsmoduler, datamoduler, handledningssystem, studievägledning för studenter och högskolestudenter, utveckling av gemensamma grundkurser och övergångskurser för omskolning ...).

- Genomförande av ett effektivt informations- och studievägledningssystem.

Förbättrad kvalitet på det högre utbildningssystemet i Marocko

- Förbättrad kunskap och kompetens hos universitetets personal.

- Främjande av distansundervisning.

- Utveckling av ny informations- och kommunikationsteknik inom det högre utbildningssystemet i Marocko.

- Förbättrad certifieringsprocess inom högre utbildning.

- Förbättrad styrning av och autonomi för högskolor.

- Kompetensutveckling när det gäller utvärdering av program, projekt och utbildningsinstitutioner (pedagogisk, administrativ och ekonomisk utvärdering).

- Genomförande av ett institutionellt utvärderingssystem avseende den marockanska högre utbildningen.

- Konsolidering av den oberoende kvalitetssäkringen.

- Forskarutbildning i synnerhet på doktorandnivå.

Fördjupat samarbete inom utbildningsområdet genom att öka eller förbättra Marockos deltagande i europeiska program inom högre utbildning

- Fortsatt stöd till reform och modernisering av den högre utbildningen inom ramen för Tempusprogrammet och efterföljande program.

- Främja Marockos deltagande i europeiska program för rörlighet och partnerskap inom ramen för aktuell högre utbildning.

- Fortsatta informationskampanjer om programmen, som riktas till potentiella kandidater, studenter och universitetspersonal.

- Uppmuntra Marockos tillnärmning av EU:s förfaranden för erkännande av betyg.

- Uppmuntra utbyten mellan Meric Marocko och nätverket Enic–Naric.

- Främja samarbetet mellan Europa–Medelhavsuniversitetet i Portoroz med utbildningsinstitutioner i Marocko.

8.4 Stöd till utbildning om unionens politik

- Stärka Marockos deltagande i Jean Monnet-åtgärderna för stöd till högre utbildning och forskningsprojekt inom studier om europeisk integration.

- Stärka Marockos deltagande i särskilda program som riktas till ansvariga i tredjeländer och som ger möjlighet att öka medvetenheten för unionens politik.

8.5 Hälsa

Förbättra folkhälsan i Marocko och fördjupa dialogen om hälsa mellan Marocko och EU

- Fortsatt samarbete inom reformen av hälsovårdssektorn, bland annat utifrån Marockos nationella strategi ”Vision, Santé 2020” (Vision, Hälsa 2020), handlingsplanen för 2008–2012 och i förekommande fall framtida instrument, bland annat antagande av ramlagstiftningen om systemet för hälsovård, förbättrad kvalitet på och tillgång till vård, särskilt för de mest utsatta, regionalisering, bättre förebyggande åtgärder.

- Förstärkning av institutioner och laboratorier i syfte att förbättra övervakningen av folkhälsan och hälsosäkerheten (inrättande av Agence nationale de Santé publique (nationell byrå för folkhälsa)).

- Samarbete inom området för hälsoindikatorer, särskilt sådana som är kopplade till millenieutvecklingsmålen 4 och 5.

- Förebyggande och kontroll av smittsamma sjukdomar och andra sjukdomar, särskilt långvariga sjukdomar och kostsamma kroniska sjukdomar, även genom ratificering och genomförande av sådana internationella instrument inom hälsovårdsområdet som

Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll och internationella hälsoreglement.

- Samarbete som syftar till en progressiv tillnärmning på lång sikt av vissa regler och viss praxis för genomförande inom EU:s hälsovårdsområde.

- Övervägande om möjligheten till fördjupat regionalt samarbete inom hälsovård, bland annat i samband med samarbetet mellan Europa och Medelhavsområdet.

Konvergens: För att uppnå dessa mål ska Marocko anta lagar och föreskrifter om hälsovårdssystemet samt när det gäller konvergens på lagstiftningsområdet, med stöd av EU ta hänsyn till tillämpliga europeiska föreskrifter och Världshälsoorganisationens rekommendationer för övervakning av folkhälsan och hälsosäkerhet.

8.6 Ungdomsfrågor och idrott

- Stärka samarbetet inom området för icke-formell utbildning mellan ungdomar och ungdomsledare i syfte att främja utbyten, interkulturell dialog och utveckling av det civila samhället, särskilt genom sådana program inom ungdomsområdet som Aktiv ungdom/Ung och aktiv (2007–2013), Euromed Ungdom IV och kommande program inom området.

- Främja utbyte av information och god praxis avseende frågor av gemensamt intresse som exempelvis social integration i och genom idrott, idrott och utbildning, fysisk aktivitet samt bekämpning av dopning och våld inom idrotten (särskilt våld på arenorna).

- Möjliggöra för marockanska chefer att delta i studiedagar, seminarier och konferenser om idrottsfrågor.

- Samarbeta om ett idrottstema för att organisera evenemang i Marocko, inom ramen för befintliga strukturer.

C. MAROCKOS DELTAGANDE I EU:S PROGRAM OCH ORGAN

- Fördjupa samarbetet med följande europeiska organ inom ramen för deras regionala verksamhet: Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (Efsa), Europeiska yrkesutbildningsstiftelsen (ETF), Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (Easa), Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (ECNN), Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (Frontex), Europeiska polisbyrån (Europol), Europeiska enheten för rättsligt samarbete (Eurojust), Europeiska miljöbyrån (EEA) samt Europeiska sjösäkerhetsbyrån (Emsa).

- Marockos deltagande i unionens program som är öppna för tredjeländer, särskilt följande program: Programmet för konkurrenskraft och innovation, Tull 2013-programmet samt Sesar- och Marco Polo-programmen.

- Deltagande i Enterprise Europe Network.

- EU ska bidra till att Marocko konkretiserar sitt deltagande i dessa program och organ.

D. EKONOMISK DIMENSION

- I genomförandet av den ekonomiska dimensionen av partnerskapet EU–Marocko ska följande behov beaktas:

  – En framskjuten ställning.

  – Marockos interna dynamik som är uppbyggd kring politiska, ekonomiska och sociala reformer som medför omfattande behov när det gäller ekonomiska och sociala infrastrukturer.

  – Behovet av att främja en tillväxt för alla i syfte att minska fattigdomen.

  – Behovet av att konsolidera Marockos öppning mot och integration med den globala ekonomin och i synnerhet EU:s ekonomi.

  – EU:s nya strategi för grannskapspolitik.

- Utreda möjligheterna att från 2013 ta ytterligare ett steg för att få tillgång till EU:s lämpliga ekonomiska medel i syfte att hjälpa Marocko att utvecklas mot EU:s regional- och samarbetspolitik och anta nya förfaranden för genomförande.

- Optimera genomförandet av aktuella finansiella instrument genom en bättre målinriktning av samarbetsprogrammen samt fördjupat samarbete mellan Marocko och EU i syfte att optimera Marockos absorptionsförmåga.

- Dra fördel av alla relevanta och nödvändiga nya instrument och temaprogram som EU har genomfört i samband med sina yttre åtgärder med hänsyn till Marockos behov, införande av reformer och absorptionsförmåga.

III UPPFÖLJNING OCH UPPFÖLJNINGSRAPPORTER

Uppföljning av handlingsplanen

- Liksom tidigare handlingsplaner, utgör handlingsplanen en vägledning för samarbetet mellan EU och Marocko.

- Handlingsplanen kommer att läggas fram till associeringsrådet EU–Marocko, som kommer att anta den formellt.

- De gemensamma strukturer som genomförts enligt associeringsavtalet, och i synnerhet de underkommittéer och arbetsgrupper som inrättats i detta syfte, ska se till att handlingsplanen genomförs och följs upp.

- Underkommittéerna ska noggrant följa upp tillnärmningen av lagstiftningen till EU:s regelverk under föregående år utifrån aktuell handlingsplan och det nationella programmet för konvergens på lagstiftningsområdet. De ska rapportera om denna

punkt till associeringskommittén. I detta syfte ska de se till att berörda ministerier lämnar in relevanta ansökningar om utnyttjande av instrumentet ”*Taiex-bedömning*” och av alla andra instrument som EU tillhandahåller för att utvärdera avvikelsen från regelverket.

Uppföljningsrapporter

- EU och Marocko får ensidigt granska hur genomförandet av handlingsplanen fortskrider oberoende av den översyn som associeringskommittén utför.

- EU och Marocko får möjlighet att bjuda in icke-statliga organisationer och andra berörda organisationer, som är verksamma i Marocko och i EU inom de områden som handlingsplanen avser, att lämna sina bidrag för granskning av hur genomförandet fortskrider.

IV SLUTBESTÄMMELSER

- Handlingsplanen har en löptid på fem år (2013–2017).

- Associeringskommittén har till uppgift att analysera hur handlingsplanens genomförande fortskrider på grundval av de rapporter och protokoll som underkommittéerna upprättar. Den kan även föreslå nya prioriteringar i och anpassningar av handlingsplanen, vilka bygger på de framsteg och/eller nya behov som lämnas in till associeringsrådet för godkännande.

- Associeringskommittén ska därmed beakta de bidrag som lämnas in av icke-statliga organisationer och andra berörda organisationer som är verksamma i Marocko och EU inom de områden som handlingsplanen avser.

- Efter tre års genomförande av handlingsplanen förbinder sig parterna att fastställa framtida etapper för att upprätta en ny ram för förbindelserna med hänsyn till diskussionerna i den ad hoc-arbetsgrupp som anges i det gemensamma dokumentet om framskjuten ställning.

BILAGA I:

Lista över europeiska konventioner och/eller Europarådets konventioner

- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (artikel 6 – Rätt till en rättvis rättegång), EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna (kapitel VI – Rättskipning).
- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (artikel 3 – Förbud mot tortyr) och Protokoll nr 13 (Avskaffande av dödsstraffet), EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna (artiklarna 2 och 4).
- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (artikel 10 – Yttrandefrihet och artikel 11 – Mötes- och föreningsfrihet), EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna (artiklarna 11 och 12).
- Gemenskapens ramstrategi för jämställdhet mellan kvinnor och män.
- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (artikel 14 – Förbud mot diskriminering), EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna (kapitel III).
- Europarådets reviderade sociala stadga (artikel 4.3 samt artiklarna 7, 8, 11, 15, 16, 17, 20 och 27).
- Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (artikel 14 – Förbud mot diskriminering), EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna (kapitel III).
- Europarådets konvention om överförande av dömda personer och dess tilläggsprotokoll.
- Europarådets konvention om IT-relaterad brottslighet och dess tilläggsprotokoll.
- Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel.
- Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott samt finansiering av terrorism.

BILAGA II:

Viktigaste referenser i gemenskapens regelverk när det gäller EU:s inre marknad

Finansiella tjänster

Det viktigaste direktivet om **banksektorn** är kapitalkravsdirektivet som omfattar följande två direktiv:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning).

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG av den 14 juni 2006 om kapitalkrav för värdepappersföretag och kreditinstitut (omarbetning).

Andra viktiga direktiv inom området är följande:

Europaparlamentets och rådets •direktiv 2000/46/EG av den 18 september 2000 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet.

Europaparlamentets och rådets •direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat.

- Europaparlamentets och rådets direktiv 94/19/EG av den 30 maj 1994 om system för garanti av insättningar.

De viktigaste direktiven för Marocko om **försäkringsverksamhet** är följande:

Europaparlamentets och rådets •direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009, EUT 17.12.2009, Solvens II-direktivet som omfattar flertalet äldre direktiv om försäkringsverksamhet (kodifierade), tillämplig i slutet av 2012.

- Under fem till sex år: anta en lagstiftning i vilken ett system för solvens av och tillsyn över försäkringsbolag liknande Solvens II fastställs och vidta samma åtgärder när det gäller ansvarsförsäkring för motorfordon på grundval av relevant direktiv.

- Direktiv 2009/103/CE (kodifierat direktiv om ansvarsförsäkring för motorfordon) av den 16 september 2009, EUT 9.10.2009.

De viktigaste direktiven för Marocko om **värdepapper** är följande:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG av den 28 januari 2003 om insiderhandel och otillbörlig marknadspåverkan (marknadsmissbruk) och genomförandet av de direktiv som kommissionen har antagit.

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG av den 4 november 2003 om de prospekt som skall offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas

upp till handel och om ändring av direktiv 2001/34/EG samt kommissionens rekommendationer i samband med direktivet.

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EEG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG.

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/31/EG av den 5 april 2006 om ändring av direktiv 2004/39/EG om marknader för finansiella instrument i fråga om vissa tidsfrister.

Kommissionens direktiv 2006/73/EG av den 10 augusti 2006 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG om finansiella instrument.

- Kommissionens förordning (EG) nr 1287/2006 av den 10 augusti 2006 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller dokumenteringsskyldigheter för värdepappersföretag, transaktionsrapportering, överblickbarhet på marknaden, upptagande av finansiella instrument till handel samt definitioner för tillämpning av det direktivet.

- Europaparlamentets och rådets direktiv 97/9/EG av den 3 mars 1997 om system för ersättning till investerare.

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut.

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 236/2012 av den 14 mars 2012 om blankning och vissa aspekter av kreditswappar.

De viktigaste direktiven om **investeringsfonder** är följande:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (Text av betydelse för EES).

- Kommissionens direktiv 2007/16/EG av den 19 mars 2007 om genomförande av rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), när det gäller förtydligandet av vissa definitioner.

- Kommissionens direktiv 2010/43/EU av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller organisatoriska krav, intressekonflikter, uppföranderegler, riskhantering och innehållet i avtalet mellan ett förvaringsinstitut och ett förvaltningsbolag.

- Rättelse till kommissionens direktiv 2010/42/EU av den 1 juli 2010 om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG när det gäller vissa bestämmelser avseende fusioner mellan fonder, master/feederfondföretag och anmälningsförfarande.

- Kommissionens förordning (EU) nr 583/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG rörande basfakta för investerare och villkor som ska uppfyllas när faktablad med basfakta för investerare eller prospekt tillhandahålls på annat varaktigt medium än papper eller på en webbplats (Text av betydelse för EES).

- Kommissionens förordning (EU) nr 584/2010 av den 1 juli 2010 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG vad gäller den skriftliga anmälans och fondföretagsintygets form och innehåll, elektronisk kommunikation mellan behöriga myndigheter i samband med anmälan, förfaranden för kontroller på plats och utredningar samt informationsutbyte mellan behöriga myndigheter (Text av betydelse för EES).

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

De viktigaste direktiven om **infrastruktur** är följande:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/44/EG av den 6 maj 2009 om ändring av direktiv 98/26/EG om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper.

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/47/EG av den 6 juni 2002 om ställande av finansiell säkerhet.

Posttjänster

De viktigaste direktiven för Marocko om **posttjänster** är följande:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna, ändrat genom direktiven 2002/39/EG och 2008/06/EG.

Immateriella och industriella äganderätter

De viktigaste direktiven är följande:

- Direktiv 2004/48/EG (säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter).

- Direktiv 2001/29/EG (upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället).

- Direktiv 2001/84/EG (följerätt).

- Direktiv 2006/116/EG (skyddstiden för upphovsrätt)

- Förordning (EG) nr 1383/2003 om tullmyndigheternas ingripande.

- Direktiv 91/250/EEG som ersatts med direktiv 2009/24/EG om rättsligt skydd för datorprogram.

- Direktiv 92/100/EEG som ersatts med direktiv 2006/115/EG om uthyrnings- och utlåningsrättigheter.

- Direktiv 93/83/EEG om satellitsändningar och vidaresändning via kabel.

- Direktiv 96/9/EG om rättsligt skydd för databaser.

De viktigaste direktiven om **märken** är följande:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/95/EG av den 22 oktober 2008 om tillnärmningen av medlemsstaternas varumärkeslagar (kodifierad version).

Rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om gemenskapsvarumärken (kodifierad version).

De viktigaste direktiven om **patent** är följande:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 469/2009 av den 6 maj 2009 om tilläggsskydd för läkemedel (kodifierad version).

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1610/96 av den 23 juli 1996 om införande av tilläggsskydd för växtskyddsmedel.

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1901/2006 av den 12 december 2006 om läkemedel för pediatrisk användning och om ändring av förordning (EEG) nr 1768/92, direktiv 2001/20/EG, direktiv 2001/83/EG och förordning (EG) nr 726/2004.

- Europaparlamentets och rådets direktiv 98/44/EG av den 6 juli 1998 om rättsligt skydd för biotekniska uppfinningar.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 816/2006 av den 17 maj 2006 om tvångslicensiering av patent för tillverkning av läkemedelsprodukter för export till länder med folkhälsoproblem.

De viktigaste direktiven om **mönster** är följande:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 98/71/EG av den 13 oktober 1998 om mönsterskydd.

- Rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning.

BILAGA III: Prioriterade åtgärder inom ramen för handlingsplanen EU–Marocko avseende genomförandet av en framskjuten ställning (2013–2017)

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Politisk och strategisk dialog	1) Fördjupad bilateral politisk dialog och ökat samråd om multilaterala frågor	a) Organisation av enstaka sammanträden på ministernivå eller högre tjänstemannanivå om gemensamma intressen	KS
		b) Antagande av gemensamma initiativ, inrättande av informella samrådsmetoder inom FN, bland annat om bekämpning av hoten mot internationell säkerhet samt om mänskliga rättigheter och regionala frågor	KS
	2) Fördjupat samarbete om förebyggande av konflikter, krishantering, icke-spridning av massförstörelsevapen och kontroll av export av vapen och varor med dubbla användningsområden samt civilskydd och förebyggande av kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära risker (CBRN)	a) Antagande av ett ramavtal om Marockos deltagande i EU:s (civila och militära) åtgärder för krishantering	KS
		b) Upprättande av operativa överenskommelser mellan marockanska organ och Europeiska kommissionens organ för samarbete med övervaknings- och informationscentrumet	KS
		c) Inrättande av ett effektivt nationellt system för kontroll av export av vapen och varor med dubbla användningsområden	MS Aktivt engagemang för förhandl vapenhandelsfördrag

(*) I denna kolumn anges sådana stöd som håller på att genomföras eller formuleras/möjligen programmeras. För öv och organ en prioriterad åtgärd.

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Rättsstat med demokratisk samhällsstyrning	3) Konsolidera de organ som säkerställer demokratin och rättsstaten	a) Konsolidering av den roll och handlingsförmåga som parlamentet, regeringen och de politiska partierna samt Conseil national des droits de l'homme (nationella rådet för mänskliga rättigheter – CNDH) och ombudsmannen har	MS Ökad kapacitet hos
		b) Antagande av relevanta lagstiftningsstandarder	MS Ökade befogenhete lagstiftningens bestämmelsernas k kvalitet och överens Ökad administrativ parlamentet Inrättande författningsdomstol
		c) Fördjupat samarbete med Europarådet	MS Progressiv anslut relevanta överensk anges i avsn handlingsplanen Genomförande av som ”demokratipar for Democracy Stat
		d) Modernisering av den offentliga förvaltningen, bland annat säkerställande av tillgängligheten till offentliga tjänster på grundval av jämställdhet, rättvis täckning av territoriet samt kontinuitet i och förbättrad kvalitet på de tjänster som tillhandahålls	MS Genomförande av offentliga tjänster om minskad Förenklade förfaranden. Genc elektronisk förvaltn
		e) Antagande av grundlagen om finanser	KS

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Rättsstat med demokratisk samhällsstyrning		f) Genomförande av förfarandet för avancerad regionalisering	MS Antagande och ge grundlagen om vill för solidaritet mel regionala myndigh kompetenser s arbetsmetoder Antagande och ge grundlagen om u ramar och villkor regionala myndighe
	4) Säkra rättsväsendets oberoende och öka dess effektivitet	a) Antagande av en strategi för reform av rättsväsendet	KS
		b) Stärkande av rättsväsendets oberoende	MS Inrättande av rättsv råd
		c) Antagande av relevanta lagstiftningsstandarder	MS Antagande av en Säkerställande av och de priorit fastställs i strategin sektorn följs
		d) Modernisering av rättsväsendet särskilt genom förenklade och förbättrade rättsförfaranden	MS Minskning handläggningstiden tillgång till
		e) Fördjupad utbildning av domare och andra jurister	Utveckling av alter för att lösa tvister

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Rättsstat med demokratisk samhällsstyrning	5) Konsolidering av det civila samhällets roll	a) Förstärkning av samrådsorganen för att främja det civila samhällets deltagande i utformning, genomförande och utvärdering av offentliga politiska åtgärder	MS Effekter av samråd samarbete mell marockanska mi andra aktörer
		b) Kapacitetsutveckling av förvaltning och organisation hos marockanska associerade aktörer för att samspela med nationella och internationella offentliga organ	MS Partnerskap
	6) Konsolidering av kvinnors och minderåriga barns rättigheter.	a) Genomförande av FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor och dess frivilliga protokoll (Cedaw)	KS
		b) Inrättande av myndigheten för jämställdhet och bekämpning av alla former av diskriminering	KS
		c) Slutförande av den rättsliga ramen för bekämpning av våld mot kvinnor, inklusive våld i hemmet	KS Antagande av lagen kvinnor
		d) Genomförande av metoder för skydd och främjande av rättigheter för kvinnor, barn och personer med funktionsnedsättning	MS Utveckling i e regeringens plan fö Reform av strafflag Antagande och ge lagen om anstä arbetsvillkor fö arbetare. Inrä familjerådgivning

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Rättsstat med		e) Förbättrade kontrollmetoder för effektiv	MS

demokratisk samhällsstyrning		tillämpning av arbetslagstiftningen om förbud mot anställning av barn under 15 år	Rapporter från arbetsorganisatione
	7) Konsolidering av rättigheterna till förenings-, yttrande- och mötesfrihet	a) Antagande och genomförande av en ny presslag som omfattar tryckt press och online-press, med yrkets etiska aspekter	KS Allomfattande sam med alla berörda ramen för utarbetni presslagen. Inrätt nationellt pressråd Överensstämmelse internationella stan
		b) Fortsatta reformer för mediernas mångfald och oberoende	MS Fortsatt liberal marknaden för medier Stärkt oberoende myndigheten för kommunikation
		c) Effektiv tillämpning av lagstiftningen om föreningsfrihet och ändring av lagen om demonstrationer på gator	KS Omedelbara utfä bekräftelser av föreningar. Öve med bestämmels Internationella kon medborgerliga o rättigheter, särskilt

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Rättsstat med demokratisk samhällsstyrning		d) Fortsatta förhandlingar med arbetsmarknadens parter för att slutföra grundlagen om villkoren för att utöva strejkrätt, i enlighet med resultaten från förhandlingarna med arbetsmarknadens parter	MS Förhandlingsförfara arbetsmarknadens p Överensstämmelse rättsliga ramen och principer som fasts tillsynsmyndigheter
	8) Kraftigare bekämpning av korruption	a) Genomförande av lagen om skydd av vittnen och uppgiftslämnare som anger korruption i institutionerna	KS
		b) Inrättande och utveckling av rollen för, oberoendet av och kapaciteten hos det nationella organet för integritet och bekämpning av korruption	KS Antagande och ge grundlagen om Instance Nationale de lutte contre (nationellt organ fö bekämpning av Årsrapport från ICP
		c) Genomförande av handlingsplaner och antagande av en nationell strategi för att förebygga och bekämpa korruption	MS Transparency korruptionsuppfattn samt övriga releva och internationella
Rörlighet, migration och säkerhet	9) Förbättrad gränsförvaltning, återtagande, människors rörlighet och migrationspolitik, internationellt skydd och asyl	Ingående av ett partnerskap för rörlighet, som innehåller följande två delar:	KS
		a) Laglig migration: förenklat viseringsförfarande, även inom ramen för EU:s viseringskodex	
		b) Olaglig migration: bekämpning av irreguljär migration/gränsförvaltning/avtal om återtagande	

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
		c) Samband mellan migration och utveckling	
		d) Främjande av internationellt skydd och utveckling av asylpolitiken	
Ekonomisk och social reform	10) Fortsatta strukturella ekonomiska och finansiella reformer	a) Genomförande av översiktsplanen för integrerade industriella plattformar och affärsområden	MS Slutförande av gen den nationella industriell utvec ekonomiska ti (särskilt bilindustr elektronik, offshor skinnindustri samt livsmedelsindustri) Rawaj-strategin fö distribution
		b) Fortsatt genomförande av åtgärder för att höja arbetskraftens produktivitet och utbildning inom ekonomiska tillväxtområden	
		c) Förbättrad affärsmiljö, främjande av entreprenörskap samt av små och medelstora företag och mycket små företag samt fortsatt genomförande av EU-Medelhavsstadgan för företag	MS Indikatorer för u EU-Medelhavsstadg Genomförande handlingsplanen National de l'Envi Affaires (nationell affärsmiljö – CNE av observationscent och medelstora Antagande av strate små företag Lagstiftningsreform administration "Small Business Ac medelstora företag

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Ekonomisk och social reform		d) Fortsatt reform av skattepolitiken och av förvaltningen av offentliga finanser	MS Ökad insyn och bät i skatteförvaltning skattesystem mervärdesskatt). av grundlagen om fi
	11) Utveckling av en integrerad strategi för sysselsättning samt främjande av socialpolitiken och folkhälsan	a) Utveckling av politiken för sysselsättning, anställningsbarhet och anständiga arbetsvillkor med hänsyn till riktlinjerna i den europeiska sysselsättningsstrategin och de ramåtgärder som fastställdes av EU-Medelhavsländernas ministerkonferens om sysselsättning i Marrakech i november 2008	KS
		b) Antagande och genomförande av ersättning vid förlust av anställning	KS
		c) Genomförande av utbyggnaden av den obligatoriska sjukförsäkringen och av sjukvårdsplanen (Ramed)	KS
		d) Förbättra nivån på folkhälsan, bland annat genom institutionell utveckling	MS Genomförande av strategin för Mar Santé 2020” (Vision Progressiv anpa Världshälsoorganisa och/eller EU:s standarder
		e) Reform av systemet för statliga bidrag (”kompensationsfond”)	KS Ersättning av ett allmänna subventio system med prissul energi och vissa liv riktas till människ inkomster.

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/In
Ekonomisk och social reform		f) Bekämpning av fattigdom och sociala skillnader	MS Starkare kamp mo landsbygden Utbyggnad av den sjukförsäkringen Effektivare (National Initiativ Development – nat för mänsklig utvec
Handel, marknad och lagstiftningsreform	12) Tillnärmning av EU:s regelverk.	a) Tillnärmning av lagstiftningen i de första prioriterade godkända sektorerna: (1) finansiella tjänster (försäkring), (2) offentlig upphandling, och (3) tekniska standarder och föreskrifter (kvalitet och säkerhet) *[för den sistnämnda, se åtgärd 13 a)]*.	KS
		b) Antagande av ett nationellt program för konvergens på lagstiftningsområdet, i vilket övriga prioriterade sektorer fastställs	Fram till 2015 antagandet av hand
		c) Antagande av relevanta lagstiftningsreformer i enlighet med det nationella programmet för konvergens	MS Säkerställande av och de priorit fastställs i de programmet för ko
	13) Fördjupade handelsförbindelser	Genomförande av ekonomisk integration genom följande åtgärder: a) Underlätta tillträdet till marknaden för industriprodukter genom en harmonisering av den marockanska lagstiftningen med EU:s lagstiftning och höja kvaliteten på infrastrukturer i prioriterade sektorer	KS Undertecknande bedömning av öve och godtagande produkter och leks MS Undertecknande bedömning av öve och godtagande gasapparater och m

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/In
Handel, marknad och lagstiftningsreform		b) Fördjupat samarbete inom handelspolitiska skyddsinstrument och skiljedomsförfaranden	KS Utveckling av handelspolitiska och skiljedomsförf
		c) Fortsatta förhandlingar om ett avtal om liberalisering av handeln med tjänster och etablering i syfte att inleda förhandlingar om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal	KS
		d) Inleda förhandlingar om ett djupgående och omfattande frihandelsavtal.	KS Resultat av anpass
	14) Utveckling inom andra handelsområden	a) Immateriella och industriella äganderätter: progressiv tillnärmning av EU:s skyddsnivå samt utveckling av administrativ och rättslig kapacitet	KS Tillnärmning marockanska lag EU:s lagstiftning Genomförande åtgärder mot br (rättsväsen, tullmy Utvärdering av varumärkesförfals piratkopiering på arbetet och nationel Förbättrat patentsy
		b) Anpassning av sanitära och fytosanitära standarder samt kapacitetsutveckling av Office national de sécurité alimentaires (Onssa – Nationella byrån för livsmedelssäkerhet), bland annat genom godkännande av bekämpningsmedel, gödningsmedel och växtmedier	MS Antagande och ge tillämpningsföresk lag nr 28-07 livsmedelssäkerhe utkasten till fö djurhälsa, vilka godkänts inom projektet för pa som finansierades 2009

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/In
Handel, marknad och lagstiftningsreform			Anpassning av l ackreditering Inrättande av et regionalisering djurhälsa
		c) Förbättrat konsumentskydd	MS Fortsatt tillnä lagstiftningen. Utv administrativa ka Conseil Sup Consommation konsumentrådet) Inrättande av Cent la Consommation konsumentverket)
	15) Modernisering och kapacitetsutveckling inom jordbruks- och fiskerisektorerna	a) Främjande av kvalitetsproduktion	MS Ingående av avtal geografiska beteck
		b) Utveckling av solidariskt jordbruk (pelare II i planen för ett grönt Marocko), bland annat småskaligt jordbruk i instabila regioner och regioner med svårigheter samt landsbygdsutveckling	MS Utveckling av kva och lantprodukt ekologisk produkti Effektivisering stödberättigade produktionskedjor Pilotprogram fö grannskapsstöd til landsbygdsutveckl
		c) Anpassning till omvärldsbevakning av produkter och marknader	MS
		d) Genomförande av en ram för fiskeriförvaltning, bland annat avseende en modernisering av yrket som fiskgrossist (i enlighet med Halieutis-strategin och EU:s fiskeripolitik för en hållbar lagring och förvaltning av fiskeriresurserna)	MS Strukturering och av den inre m fiskeriprodukter Förbättrad åte fiskeriprodukter o

			försäljningsvillkor

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Infrastrukturer	16) Effektivare transporter	a) Modernisering av flygledningstjänsten samt ökad säkerhet och flygsäkerhet	MS Genomförande av e utveckling av säker som omfattar radartäckning och ö för det flygkontrollsysteme
		b) Genomförande av en strategi som syftar till ökad sjösäkerhet och sjöövervakning	MS Förbättrade kontr hamn- och flaggstat
	17) Utveckling av energiförsörjning och energisäkerhet	a) Fortsatt konvergens på lagstiftningsområdet inom hela energisektorn, inklusive förnybar energi och naturgas, i syfte att genomföra den marockanska energistrategin som bygger på försörjningstrygghet, konkurrenskraft och modernisering av sektorn	MS Utveckling och gen en vision fram till 20
		b) Utbyggnad av infrastrukturer för energilänkar och integration av energimarknader	MS Genomförande av villkor för operatörers tillträd energimarknader integrationsvillkor energimarknaderna
		c) Genomförande av lämpliga villkor för att utveckla användningen av naturgas, inklusive tillsynsmyndighet	MS Uppnå 20 procent n nationella energibal 2020

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Infrastrukturer		d) Utveckling av förnybar energi i stor och liten skala. Export av grön el och främjande av energieffektivitet	MS Effektivisering av skydd och hållbar skogsresurserna Uppnå målet på elproduktionen frå energikällor fram til Uppnå de mål som Plan Solaire (marockanska p solenergi) och Proje l'Energie Eolienne projektet för vinden
Miljö och hållbar utveckling	18) Förbättrat miljöskydd, förbättrad förvaltning av vattenresurser och förbättrad kamp mot klimatförändringarna	a) Utveckling och genomförande av nationella strategier och program för miljö och vattenresurser, inklusive genomförande av en nationell strategi för grön ekonomi	MS Progressiv tillnärm lagstiftning
		b) Förbättrat deltagande av det civila samhället samt av de lokala och regionala myndigheter som deltar i miljöåtgärderna	KS Utbildningsåtgärder förbättra kompe miljöorganisationer Deltagande av det c i arbetet för a strategiska dokun programmeringsarb Utvärdering av de organisationernas plattform (GT-PEV)

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/Ind
Miljö och hållbar utveckling		c) Fortlöpande engagemang i kampen mot klimatförändringarna	MS Genomförande av Durban-avtalen Genomförande av strategin för bek klimatförändringarn territoriella pla bekämpning av uppvärmningen
		d) Främja en hållbar utveckling av företag	MS Fastställa god förv rationaliseringsprax
Utbildning, högre utbildning och yrkesutbildning	19) Förbättrat utbildningssystem, förbättrad anpassning av den högre utbildningen och yrkesutbildningen till arbetsmarknadens behov	a) Genomförande av strategin för bekämpning av analfabetism	KS
		b) Förbättra tillgängligheten till samt kvaliteten på och förvaltningen av skolundervisning och högre utbildning	MS Reform av system utbildning och k lagstiftningsområde Bolognaprocessens Ökad rörlighet för universitetspersonal partnerskap med Konsolidering av k (bland annat genom en byrå för kvalitet den högre utbildning

Område	Mål	Åtgärder Marocko	Kalender/I
Utbildning, högre utbildning och		c) Genomförande av reformen av den högre utbildningen och yrkesutbildningen	MS

yrkesutbildning		för att bättra matcha behoven på arbetsmarknaden	Förbättrad u arbetskraften in tillväxtområden Pacte Nat l'Emergence (n för utvecklin fordon, elektr jordbrukets livsm Ökat antal lärare platser för st förbättrad utbildningen sektorer.
Forskning och utveckling, informationssamhället	20) Kapacitetsutveckling av informationssamhället samt forskning och innovation	a) Genomförande av den nya digitala strategin "Maroc Numérique 2013" (ett digitalt Marocko 2013) samt utveckling av synergier med den digitala agendan för Europa och EU:s politik för informationssamhället	KS
		b) Utveckling av universitetens och de marockanska forskningscentrumens forskningskapacitet	MS Stärka nätverke nationella Konvergens lagstiftningsomr standarder för teknik

KS = Kort sikt (före utgången av 2014)

MS = Medellång sikt (före utgången av 2017)